

1780 - ТУКЪ-Общинската градска
библиотека

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ
ЗА МОРСКА ПРОСВѢТА

Година X. брой 186. Варна, 1. мартъ, 1944. год. Ръководи уредническо тѣло. Редакторъ Крумъ Кънчев

ЧРЕЗЪ МОРСКИ ВЪЗХОДЪ—КЪМЪ ВСЕСТРАННО ПРЕУСПѢВАНЕ

† ЦАРЬ БОРИСЪ III—ОБЕДИНИТЕЛЪ

По случай шестъ месеци отъ смъртта Му

ПОМЪСТЕНИТЪ ВЪ ТОЗИ БРОЙ СТАНИИ ПРЕИМУЩЕСТВЕНО СЖ ОТЪ МОРСКИ КАДЕТИ ПРИ ВОЕННО-МОРСКОТО НА
НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО УЧИЛИЩЕ

ВЕЛИКО, СЪКРОВИЩЕ

Празнуването деня на Освобождението, и тази година, както десетици години наредъ, извиква въ съзнанието на всеки българинъ мисълта за неограничаването съкровищностъ на свободата като върховно лично и народностно благо.

За единъ народъ свободата е въздухъ, свѣтлина и просторъ за творчество и напредъкъ. Бремето на робството тежи повече, отколкото — мрака на единъ слѣпецъ, отколкото страданието на безкрилата птица... И ако потърсимъ смисъла на свѣтовната история отъ всички времена, ще го установимъ преди всичко въ нечетниятъ борби за завоюване съкровищата на свободата. Убеждението, че безъ свобода нѣма животъ, е вѣковна истина, неизлишно написана и трепетно прикътана въ всяко човѣшко сърдце, преди да бѣде оповестена отъ мъдрецитъ на живота и обезсмъртена въ пѣсеннитъ възхвали на поетитъ.

Нищо не е въ състояние да затъмни свѣтлината на свободата — най-великото съкровище, дарено отъ Бога на людетъ. Въпрѣки всички обстоятелства, стремежътъ за овладяването на това съкровище е билъ стихийенъ и неспиренъ. Петвъковното робство на България не затъмни съ мрака си тази животворна пжтеводна свѣтлина, и макаръ да я виждаха въ далечнитъ кржговзори на бѣднитъ дни, българитъ живѣха съ неугасващата въра въ нейното по-бедно тржжество.

Съ тази въра се бориха и умираха знайни и незнайни чада на гордата Стара планина. Петлешковъ живъ изгоръ, Левски увисна на бесилката, Ботйовъ ороси съ юнашката си кръвъ Врачанския балканъ, приказнитъ защитници на Шипченския проходъ съ своитъ живи и мъртви тѣла препръчиха бѣсния пристѣпъ на врага — все въ името на свободата, българската свобода. Третото ни царство отбеляза съ кръвъ и кости свещения походъ на своитъ войскари, призвани на нѣколко пжти отъ бойната тржба да водятъ освободителни войни.

Днесъ, когато се развихря най-голямата война, която човѣчеството познава, въпросътъ за свободата е поставенъ пакъ на дневенъ редъ съ всичката неумолимостъ на едно кръвопроливно състезание.

Българската свобода, завоювана съ безбройни жертви, пазена доблестно съ духъ и мечъ като най-свещенно право на народа ни и като най-високо постижение на на-

шата Държава, е застрашена отъ закани и заплашителния престѣпенъ натискъ на коварни врагове, които безсрамно се кичатъ съ прозвището „Велики свободни народи, представители и осъществители на свѣтовната демокрация“, когато въ сжщностъ тѣ сж подли заробители на милиони човѣшки сжщества, а длѣтата имъ сж отрицание на всяка свобода и демократичностъ.

Ще се прибавятъ ли и осемтъхъ милиона свободни българи — наследници на бащи и дѣди, намирали смисъла на живота единствено въ достигане и пазене на българската свобода — къмъ робитъ на англо-американската юдомасонска, плутократска и гангстерска сганъ? Ще приеме ли въобще България робство, отъ кждето и да идва то? — Не — и хиляди пжти не!... Това е гордата клетва на българския народъ, която той изрича на всеослушание, готовъ на всички изпитания, решенъ да брани съ всички необходими жертви свободата и цѣлостта на обединеното си Отечество.

Отъ най-високитъ отговорни постове на българската държавна властъ нѣколкократно бѣ високо заявено предъ свѣта, че България нищо чуждо не желае, но и нищо свое не дава. А това означава, че всяко вражеско посегателство за обсебване и напѣда отъ нашата земя, че всяко врѣхлитане върху най-великото съкровище на народа ни — свободата — ще срещне оржжието на родния войскарь и ще се разбие въ неговитъ юнашки гърди.

Празнувайки деньтъ на Освобождението, нека отдадемъ данъ на почитъ и възхвала на всички сърдцати българи, пожертвували живота си за свободата, както и на непобедимитъ храбреци отъ нашитъ сухоземни, въздушни и морски войски, които, застанали на върна денонощна стража, пазятъ непожтнати границитъ на България, пазятъ неосквернена свещената българска свобода.

И нека сега и въскога въ нашитъ въоржжени сили да виждаме олицетворение на борческата мощъ на българския жизнеспособенъ народъ, който съ волята си да отстоява своитъ права и достоинство, съ върта си въ своитъ собствени сили и съ безграничната си любовъ и преданностъ къмъ своя Царъ, заслужено ще обладава свободата, за да я преценява и тачи като най-велико съкровище въ своя животъ.

„МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

ИЗМИНАХА ШЕСТЬ МЕСЕЦИ

отъ Черноморецъ Храбъръ

А все още звучи въ слуха ни скръбниятъ вестноносенъ звънъ на камбанитѣ, който проехтѣ съ сетната въздишка на великия Царь Борисъ III, Обединителъ на българския народъ.

Въ паметния день на Царевата кончина мжката и обичта на милионитѣ Негови вѣрноподаници се разгорѣ въ невиданъ всебългарски пламъкъ, който навѣки ще бележи едно неповторимо събитие презъ Третото ни царство. Смаанъ и смълчанъ, свѣтътъ видѣ и се увѣри доколко нашиятъ народъ е сплѣтенъ и единенъ, доколко народностниятъ ни духъ е възвишенъ и стихиенъ.

Неуморимъ воинъ, приживе, безсмъртниятъ Му духъ застана на вѣчна стража въ дебритѣ на Рила. Пресели се Той въ Своя вѣченъ домъ — тамъ, въ сърдцето на хубавата българска земя — и съ достоинствата на светецъ прибави нова нержкотворна брънка въ веригата на вѣчната българщина...

Вселюбимиятъ народенъ Царь и днесъ е живъ: съ бранна стѣпка шествува Той вредомъ низъ роднитѣ земи и морета, които Той обичаше както никой другъ, сърдцето Му живѣе и тупти въ сърдцата на всички българи, щастливо обединени въ предѣлитѣ на Симеонова България презъ великитѣ дни на Неговото борческо и славно царуване.

Велико наследство остави Той на Своя богоизбранъ достоенъ наследникъ Негово Величество Симеонъ II, свещени завети завеща Той на всички българи.

Така, блаженнопочиналиятъ Царь-Обединителъ съ държавническа мдростъ и жизненъ, народоспасителенъ подвигъ начѣрта пѣтя на България, следванъ съ себежертвена вѣрностъ отъ цѣль народъ.

И роднитѣ моряци, за всѣкога слѣли своитѣ души съ безсмъртния духъ на Първия български морякъ Царь Борисъ III, съ мисль за Него и за историческитѣ Му заслуги за възхода на морска България, молитвено благоговѣятъ и изричатъ мжжествени войнишки слова — слова на поменъ и клетва.

Сълзи на синовна обич овлажняватъ тѣхнитѣ очи, за да затрепти — тази безгранична неподкупна обич — въ гнѣкитѣ на корабнитѣ знамена: чисти и свѣтли като сърдцето на Царьтъ-Морякъ.

Изминаха шесть месеци отъ времето на Неговия вѣченъ животъ презъ бжднитѣ вѣкове...

БЪЛГАРСКАТА МЛАДЕЖЪ И МОРЕТО

отъ Крумъ Кънчевъ

Тя е златна, защото въ нейния духъ сж видени съкровищата на народа ни, сбирани презъ вѣковетѣ и прикѣтани като увѣренъ залогъ за преуспѣхъ въ най-тегловнитѣ дни на народностния животъ.

Тя е крилата, защото съ устрема на своята свѣтла вѣра лети къмъ хубавата бжднина, за да овладѣе щастие и добротестината, градени отъ бащи и дѣди съ борческо напрежение и завоювани съ горди победи надъ суровия животъ и надъ народнитѣ врази.

И въпрѣки своитѣ похвални достоинства, българската младежъ въ миналото рѣдко е бивала обичливо и правдиво преценявана, за да получи своето заслужено мѣсто въ нашата общественостъ, съобразено съ нейнитѣ сили и творчески прояви.

По-малко хвалена, а повече тежко укорявана, дори безогледно отричана и съ недовѣрие следѣна въ най-хубавитѣ ѝ домогвания, тя каточе всѣкога въ очитѣ на старитѣ е на подсждимата скамейка, за да бжде сждена за незрѣли постѣпки, за сторени грѣхове. Малцина сж, които виждатъ въ похода на младитѣ ударната сила на живота, който върви отъ победа къмъ победа и ще пребжде, макаръ и предъ него да не се очѣртаватъ само гладки пѣтища и изпитани пѣтници, безупрѣчно познаващи целта на пѣтуването!

Всжщностъ, нашата младежъ не се нуждае отъ защита, защото тя нѣма вина. Единствената нейна слабостъ е, че е младежъ, че носи на челото си печата на една ранна, но буйнокрѣвна възраст. И въ този смисълъ, тя трѣбва да бжде правилно изтълкувана и добра разбрана. Тогава, и само тогава, нейниятъ ликъ — ликътъ на богоизбраната българска младежъ — ще ни се представи съ творческата свѣтлоструйна мощъ, каквато може да обладава само вдъхновената слънчева младостъ.

Преди всичко, тя е родолюбива. Една нержкотворна звезда блѣсти въ нейното сърдце, за да е излишно да бжде търсена въ небесната далечина — България. И тази пжтеводна звезда сочи най-върховния жизненъ дългъ, който се изпълнява по пѣтя на синовната любовъ, себежертвата и клетвената вѣрностъ, съ най-избранитѣ срѣдства на родинослуженето.

Наистина, въ своята служба на България, българската младежъ поднася най-свидната данъ на градивна заслуга, която напусто бихме оценявали: тя е неоеценима!

Въ всѣки клонъ и проява на българската действителностъ тупти нейното отзивчиво сърдце, преизпълнено съ любовъ, защото всепреданна и чиста любовъ е живата връзка, що свързва българската младежъ съ всичко българско!

Така, високо и бодро вдигнала знамето на България, тя съ крепка дѣсница вдига и знамето на пламенно морелюбие, за да съхрани въ духа си народностния блѣнъ за море и морско възхождение и го отнесе къмъ свѣтлитѣ кржговзори на утрешнитѣ дни, когато най-хубавитѣ ни помисли и надежди ще бждатъ осществени дѣла...

Ето нѣкои примѣри, които показватъ морелюбието на българската младежъ.

Две десетилѣтия азъ неотлжно следѣхъ въдъхновеното дѣло на Варненския морски спортенъ отредъ. Смѣло и правдиво твърдя, че моряшкитѣ сржчности плуване, гребане и вѣтроходство се усвояватъ отъ членувашитѣ многобройни младежи отъ двата пола съ очудващъ бързъ успѣхъ и се усъвършенствуватъ до предѣла на зрѣли постижения наредъ съ изграждането на най-ценнитѣ моряшки добродетели, които ставатъ отличителенъ белегъ и втора природа на примѣрнитѣ отредници и отреднички.

Всѣкигодишно въ Военно-морското на Негово Величество училище съ стихийно идеалистично увлѣчение постѣпватъ отъ всичкитѣ кжтове на страната стотици млади българи. Съ високъ любознателски духъ и отлично прилежание тѣ следватъ и овладяватъ преподаванитѣ науки, за да се проя-

вятъ въ морското поприще като образцови труженици, които надминаватъ съ рѣдкитѣ си качества и най-добритѣ очаквания.

Особена гордостъ изпитва всѣки български младежъ, който е синъ на морякъ. По силата на вътрешенъ подтикъ и осъзнатъ дългъ къмъ морето, той съ благоговение и възторгъ следва жизнения пжтъ на своя баща, като продължителъ на неговото дѣло. По такъвъ начинъ, нашата младежъ има голѣмата заслуга, че се явява като дейна сила, която благоприятствува да се създадатъ моряшки семейства и моряшко предание (традиция) у насъ.

Трѣбва човѣкъ да надникне въ живота на единъ лѣтовищенъ приморски станъ, където младежи отъ вътрешността на страната сж осъществили, макаръ и временно, близка непринудена дружба съ морето; за да установи доколко властната морска стихия е приобщила къмъ себе си станувачитѣ, и да се убеди, че въ всѣки младежъ живѣе единъ утрешенъ морски човѣкъ.

За българския младежъ пжтуването по море е върховно щастие, поради рѣдкото удоволствие, което ще изпита. Но презморското странствуване се явява и като своеобразно училище: младежътъ обогатява своя растящъ духъ съ многостѣжителността на една незабравима преживелица, следъ като отъ сушата само мислено е предкусвалъ чрезъ разкази и картини особеноститѣ на морето—единъ свѣтъ, коренно различенъ отъ сухоземния. При това, съ внушително подчѣртаване трѣбва да се изтъкне, повишеното гордо самочувствие на младия човѣкъ, като последица отъ обстоятелството, че той плава съ български корабъ, обслужванъ и воденъ отъ български моряци и плаващъ по водитѣ на родно, българско море.

Нашата младежъ, по природа похвално любознателна, е необикновено жадна за морска просвѣта. Съ трепетно чисто сърдце множество българчета молятъ да имъ бже изпращано нашето списание и нерѣдко съ отраднo любопитство се осведомяватъ относно морската книжнина, особено за такава отъ български творци. Тѣ жадуватъ да узнаятъ нѣщо повече за българскитѣ кораби, за дѣлото на българското военно и търговско морячество, за смѣлитѣ подвизи на роднитѣ моряци, които живѣятъ въ младежкото съзнание, окръжени отъ светийско сияние.

Липсата на морско съдържание въ нашитѣ ненадминати и неповторими народни пѣсни, както и отсъствието на морето като жизнено поприще въ историята ни и като прицѣлъ на политикo-стопанската ни дейность и въ по-нови времена—се посрѣща отъ българската учеща младежъ съ благодаренъ гнѣвъ и сдържано съжаление, но най-вече съ високото съзнание, че сж необходими великански усилия, за да запълни народътъ ни допуснатитѣ пропуски и да надживѣе изостаналостта ни въ морско отношение. Съ поуки отъ миналото и зрѣлия опитъ на съвременността утрешна всестранно мощна България бездруго трѣбва да е мощна и на море!—Този е повикътъ на днешнитѣ млади българи. Затова, единъ морски филмъ, една морска картина, книга съ морски сюжетъ, познанство съ единъ морски човѣкъ или слушане беседа по морски въпроси—всички тѣзи нѣща сж истински празници за душата на българската младежъ, защото въ изброенитѣ случаи въ нея се извършва мистично свещенодействие на духовно приобщаване къмъ морската стихия, която той чувства като родна и родствена—и търси всичкитѣ

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

възможни пжтища и начини, да ѝ поднесе най-избранитѣ дарове на своята върна любовъ и преданна служба.

Осъществениятъ народностенъ блѣнъ съ възврѣщането на южното благодатно Бѣло море въ лоното на цѣлокупното ни Отечество намѣри небивалъ радостенъ отзвукъ въ българската младежъ, която изживѣ най-свѣтлото тържество на морска България като една велика победа, като единъ исторически успѣхъ и заслужена награда следъ вѣковнитѣ епични борби и страдания на редица хероични поколения. И най-важното, българската младежъ посрѣщна и прие Бѣло море като съкровищно имане, което носи обилно щастие, но и като свѣтъ завѣтъ, който сочи пжтя на градивни усилия и борчески себежертвени задължения.

Помѣстенитѣ нѣколко статии въ този брой на „Морски прегледъ“, дѣло на младежко творчество, сж отражение на морелюбския духъ на нашитѣ морски кадети, и тѣ сж само нѣколко затрогващо скромни зрънца отъ изповѣдта на българскитѣ млади люде изобщо, взели присърдце морето и въпроситѣ свързани съ него, и дали клетвено обещание, че служейки на всичко българско, сега и вѣкогата тѣ ще служатъ и на премилитѣ български морета.

Българската младежъ е щастлива да мисли и говори за родната история съ пламенно чувство за народностно достоинство и да крепне духомъ чрезъ славата на безсмъртни имена и величави подвизи, чието незагльхващо ехо е най-хубавото отличие и най-внушителната възхвала на българщината.

Българската младежъ се радва и живѣе съ възвишенитѣ неопетнени добродетели на нашия прадѣденъ битъ, въ който сж внедрени опитътъ и мъдростта на вѣковетѣ. И тѣзи добродетели—нержкотворното наследство за вѣчни времена на единъ жилавъ народъ—сж гранитната опора, която крепи народностната твърдина да бже велика и неразбиваема, въпрѣки всички бури на историята.

Едно мощно свѣтило подхранва духа на младежта ни съ свѣтлината на знанието, особено съ пламъка на българолюбивитѣ чувства: родното училище! То е срѣдецъ и проводникъ на държавнически съображения, то е духовната работилница, дето се вае съ отговорностъ предъ днешното и идващитѣ поколения образа на младия българинъ.

Къмъ всички мѣродавни предпоставки при изграждане образа на българската младежъ, се прибавя немирната кръвъ на нейното любешо, търсещо и недоволно сърдце, както и вилнѣшитѣ бури на нашето хероично време, които хлопатъ настойчиво на младенческитѣ сърдечни двери.

За честта и гордостта на България, дългъ ни е гордо да изтъкнемъ, че българската младежъ следъ немалко уморителни лутания днесъ е намѣрила своя истински пжтъ. Единна и сплотена, съ своитѣ стройни редици тя представя най-избраната всепобедна армия на великобългарския идеалъ. Наредена подъ отечествения трицвѣтъ, нейниятъ животъ е „единъ животъ за България“!

Да се гордѣемъ съ нея, защото тя е наше творение!

Да вѣрваме въ нея, защото тя е носителъ и осъществителъ на нашитѣ блѣнове!

Да се надяваме на нея, защото на нейнитѣ здрави плещи ще легнатъ наследството и задълженията на нашето остарѣло и залѣзващо поколение!

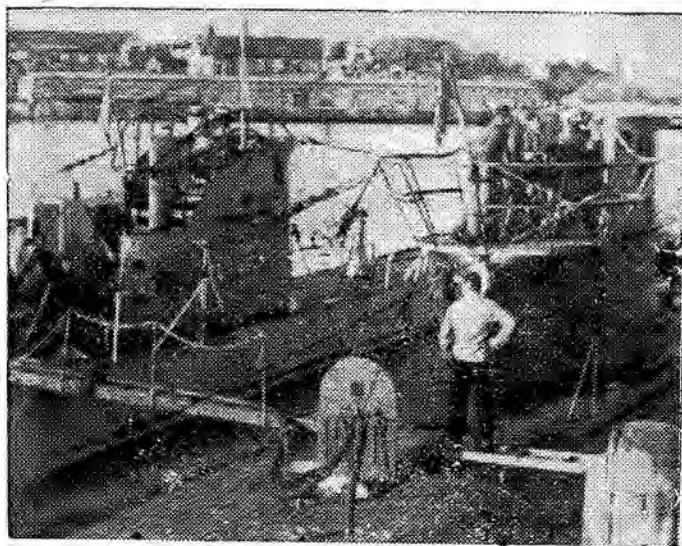
И да знаемъ съ дълбоко убеждение, че безъ златна и крилата българска младежъ нѣма обединена и силна България, че безъ морелюбска българска младежъ нѣма морска България!

БЪЛГАРСКИ МЛАДЕЖИ, СТАНЕТЕ ГРАДИТЕЛИ НА МОРСКА БЪЛГАРИЯ!

отъ морски кадеть Людмилъ Славяновъ

Войната, на която сме съвременници, подлага на изпитъ жилавостта и духа на народитѣ; и този изпитъ би билъ неразрешенъ за неподготвения и несплътенъ народъ. Като съвременници ние можемъ да следимъ постъпките и действията на воюващитѣ и да правимъ своитѣ заключения. А тѣ сж много ценни за народъ като нашия.

Отъ като сж започнали връзките между отдѣлнитѣ държави, отъ тогава сжществува тѣхниятъ стремежъ да иматъ излазъ на море, защото ясно

Подводници се снабдяватъ съ гориво

сж съзнали неумолимостта на истината, че народъ безъ море загиба. Най-цвѣтѣщитѣ въ стопанско и културно отношение, съ най-много материални блага, сж били народитѣ, владѣещи морета. Затова и повечето отъ войнитѣ въ древността, недавното минало и настоящето, сж се започвали или сж имали въ зародиша си споръ за море. Щомъ интереситѣ на държавитѣ сж се спрѣчквали и преплитали за нѣкой воденъ пѣтъ или владѣене на море, то войната веднага е започвала. А безспорно и въ бждеще ще става така, защото исторцията се повтаря.

Нашата собствена история ни дава много примѣри, които сега ние схващаме като грѣшки на нашитѣ царе и народни водачи. Нѣкой отъ примѣритѣ ще бждатъ съ неоченима поука за тебе, български младежо, и ще ти дадатъ да разберешъ колко голѣма е нуждата и ползата отъ силенъ флотъ за една държава. Нашитѣ могъщи владетели Крумъ и Симеонъ на нѣколко пѣти въ своитѣ унищожителни походи стигаха Цариградъ — ключа на Изтока, но ни веднажъ не имъ се отдаде да го превзематъ. — Защо? Защото нѣмаха необходимия флотъ, съ който да нападнатъ византийския и да го разбиятъ. Само така и самиятъ градъ поставенъ на тѣсно, би отворилъ окованитѣ си врати, за да влѣзатъ победоносно нашитѣ царе. На Дунавъ не сме имали флотъ, който да бжде опора на нашитѣ царе отъ второто царство. Примѣритѣ сж много, поуката — голѣма и ценна.

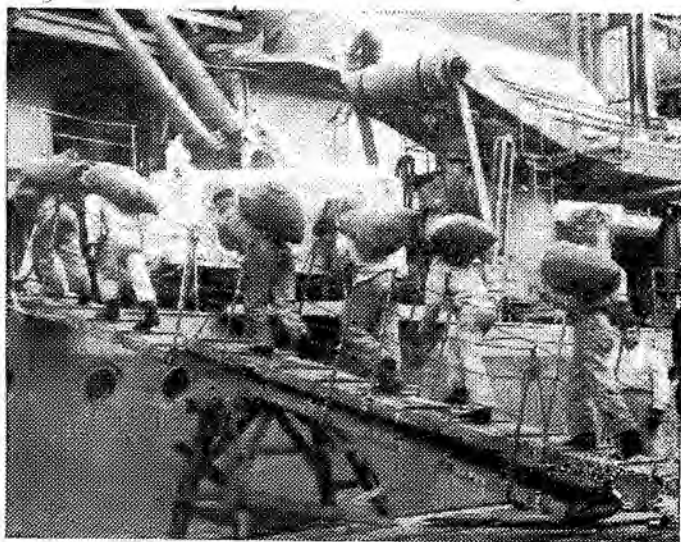
Веднага следъ освобождението ни отъ турското владичество, нашитѣ мъдри царе започнаха

да осъществяватъ морската идея. Тя мъчно си проби пѣтъ, защото бѣ непозната на българския „земедѣлски“ народъ. Но отъ това не следва, че трѣбва да останемъ въ точката на замръзването. Нищо не ни прѣчи, отъ земедѣлски, да станемъ морски, напълно морски народъ. Защото държава, на която тритѣ ѣ граници сж водни, е морска. Нея я очаква свѣтло бждеще съ недостижими всестранни преуспѣвания. Нуждни сж само ратници, които съ готовност и жертви да продължатъ започнатото вдѣхновено осъществяване на морската идея у насъ.

Български младежи, нека не забравяме какво направиха нашитѣ храбри моряци презъ миналата война! Нека не забравяме какво струваше на Турция атаката на „Хамидие“ и каква бойна слава донесе тя на България и нейния малкъ, но сърдцатъ флотъ!

Български младежи, вижте какво стана съ държавитѣ безъ излазъ на море и съ немощенъ флотъ. Тѣ нѣмаха сили да се защитятъ и изчезнаха отъ картата на свѣта, а народитѣ имъ сж обречени на загиване. Намъ се пада задачата, докато е време, да изградимъ мощенъ български флотъ, който да създаде славни дѣла и да си завоюва име на непобедимъ. Здрава опора на държавата ни, задъ неговитѣ орждия народътъ ни ще работи и процвѣтава.

Български младежи! Осъзнайте се и вникнете въ дълга и задачата, която ни предстои за преуспѣването и запазването на Родината ни! Станете

Товарене храна на единъ кръстосвачъ

градители на Велика и Обединена Морска България защото това е свещениятъ завѣтъ на миналия вече въ историята великъ Царь Борисъ III! Да бждемъ силни, защото никой не ще ни помогне въ борбата! Историята и епохитѣ не търпятъ посрѣдствени народи. Силнитѣ преуспѣватъ, а слабитѣ загибватъ.

Знайте, че съ силенъ воененъ и търговски флотъ на Черно, Бѣло море и Дунавъ, ние ще влѣземъ въ пълна връзка съ свѣта като мощна държава и достоенъ народъ и досегашнитѣ ни блѣнове ще станатъ действителностъ.....

ОРИСНИЦАТА ПОВЕЛЯВА

отъ ст. кадeтъ Петко Боневъ

Щастливъ е оня новороденъ младенецъ, комуто орисницата вълшебница презъ първата нощъ следъ раждането му, прошепва две красиви думи: „Бъди морякъ“. Добрата фея вдъхва въ неговото детско сърдце безгранична обичъ къмъ морето. Тя го дарява съ щедри дарове: храбростъ, смѣлостъ и себепожертвувателностъ. Детето пораства, става морякъ. Неговата свѣтла мечта да се нареди въ редоветъ на морскитъ труженици е осъществена. Предсказанието се сбъдва. Любимецътъ на феята бива удостоенъ да носи най-славното и най-красивото име—морякъ. Славно, защото дѣлото на моряка обичва челото съ вѣнецъ, който никога не увѣхва. Красиво, защото олицетворява неизразимото величие на морето.

Животътъ на моряка е красивъ и романтиченъ. Той е пълненъ съ разнообразие. Често пжти той поднася на моряцитъ изпитания и опасности. Морето е двули но. Понѣкога то е дивно хубаво. Тогава то опиянява всѣки, който съзерцава неговата необятна ширъ. Малки вълнички браздятъ неговата повърхностъ. Корабитъ се плзгатъ като стрели по прозрачно-синитъ му води и оставятъ следъ себе си бѣла, кждрава следа. Бѣлитъ чайки прелитатъ съ крѣсъци. Тогава корабитъ порятъ гордо вълнитъ. Моряцитъ сж весели и щастливи. Тѣхнитъ обрुлени отъ вѣтъра лица просвѣтватъ въ усмивка. Смѣлитъ имъ сърдца тупятъ въ съзвучие съ голѣмото и пълно съ нѣжностъ сърдце на морето. Да, това сърдце е нѣжно и любвеобилно! Нима не сте го чували, какъ тупти презъ прекрасни лунни нощи, когато лодката ви лети по синитъ морски води? И тогава това сърдце ви разказва чудни приказки за минала слава и бждно величие.

Но не винаги погледътъ на човѣка може да се радва на тихо и спокойно море. Стихийна е неговата яростъ презъ време на буря. Тогава то е пакъ дивно-хубаво, но прелестъта му е страшна. Само люде съ смѣли сърдца и желѣзни мишци могатъ да се борятъ съ развилнѣлото се море. Моряцитъ и тогава сж на поста си. И тѣ устояватъ на бѣснитъ пристѣпи и безумния поривъ на вълнитъ. Да бждешъ морякъ, това значи да не познавашъ отъ

Ако сждбата поиска тѣ да загинатъ въ безкрѣстенъ гробъ срѣдъ морето, тѣ нѣма да умратъ като страхливци, а съ усмивка на уста. Наистина, тамъ—далече на родния брѣгъ, тѣ ще оставятъ близки, които вѣчно ще ги оплакватъ. Тѣхнитъ невръстни деца ще растатъ безъ свиденъ татко. И после, когато станатъ мъже, тѣ ще следватъ безсмъртния пжтъ на хероитъ си бащи.

МАЛКО ПРЕДИ ТРЪГВАНЕТО

Далечъ отъ сушата моряцитъ живѣятъ въ свой собственъ свѣтъ. Тѣ сж се отърсили отъ всичко себично и дребнаво, което вълнува людетъ отъ сушата. Тѣхниятъ духъ и жизнени прояви сж на много по-високо стѣпало. Заветната цель на моряцитъ е да тласнатъ морското дѣло къмъ величие и възходъ. Тѣхнитъ сърдца сж безкористни и благородни. Тия сърдца сж презрѣли сивия и еднообразенъ животъ на сушата и сж трѣгнали по пжтя на страдания и неволи. Животътъ на моряка е винаги въ опасностъ. Морякътъ вѣчно воюва. Винаги, когато корабътъ се отдалечава отъ родния брѣгъ, моряцитъ съ насълзени очи си взиматъ „последно прости“ съ близкитъ и познатитъ си. Тѣ знаятъ, че ще трѣбва да преодолеятъ хиляди опасности въ своя труденъ пжтъ. Можеби морето ще погълне кораба имъ, далечъ отъ роденъ край. Тогава тѣ ще умратъ съ съзнанието, че сж изпълнили своя дългъ къмъ родината. Следъ тѣхъ ще идватъ други смѣлчаци, които ще поематъ мореходното знание и морската идея, за да ги продължатъ. Тѣ нѣма да умратъ, ще живѣятъ докато свѣтъ свѣтува съ безсмъртието на загиналитъ вѣрни чада на морето...

А добрата всесилна орисница ще нашепва две думи на своитъ избраници: „Бждете моряци! Бждете смѣли и храбри, обичайте морето и пожертвувайте живота си, когато настѣпи часа, за благо на родината си!“

Морски кадети на гребно учение

чаяние. Моряцитъ не губятъ никога присѣствие на духа. До последния часъ тѣ запазватъ самообладание и вѣрватъ, че ще завършатъ борбата съ победа. Тѣ виждатъ, че тѣхния корабъ е играчка на вълнитъ, които заливатъ палубата и обливатъ лицата имъ съ солена вода. Но тѣ не се смущаватъ и спокойно изпълняватъ своитъ длъжности. Тѣхната единствена мисль е да победятъ, или да умратъ.

ТАКА ИЗБРАХЪ МОРЯШКОТО ПОПРИЩЕ

отъ морски кадетъ Вѣнко Атиловъ

Морякъ! Ето една дума, която извиква хиляди представи въ разнитѣ люде. Ето една дума, която кара сърдцата на едни да тръпнатъ отъ възторгъ, а на други — отъ погнуса. Когато се спомене думата морякъ, нѣкои си представятъ кръчма, вино, пѣсни, жени, и човѣкъ, загубилъ своя разсѣдъкъ и достойнство, носещъ званието морякъ. За други тая дума е олицетворение на единъ авантюристиченъ духъ, неспокоенъ, тръгналъ по широкия свѣтъ да търси приключения, удоволствия и лекъ животъ.

Но какво е въ сѣщностъ той — морякътъ? Отрепка на обществото, или първенецъ?...

Това бѣше отдавна. Единъ пѣтнически корабъ плаваше гордо по морската ширь. Корабното радио свирѣше танцова музика, която караше кръвта на пѣтниците да кипи, а мозъцитѣ имъ, замаяни отъ виното, блуждаеха понесени отъ вихъра на танца. Нощта бавно се спусна. Въ далечината, като грамадна черна птица, се зададе облакъ. Барометрътъ спадаше главоломно. Всичко вещаеше буря. Застаналъ на мостика, капитанътъ гледаше тревожно. Но не страхъ изразяваше това лице, свикнало да гледа смъртта. Той се тревожеше за тия, които въ този часъ се забавляваха. Изведнажъ задуха вѣтъръ, който само за мигъ затихна, и бурята се разрази съ цѣлата си сила. Вълнитѣ заливаха полубата, и мжно можеше да се задържи човѣкъ правъ на нея. Корабътъ се клатѣше ужасно. Всичко живо се бѣше изпокрило. Долу, въ каютитѣ, царѣше тишина. Приблѣднѣли като смъртници, загубили всѣкаква власт надъ себе си, пѣтниците плачеха и се молѣха на Бога и на всичкитѣ свет-

ци за спасението на своята душа. А горѣ, застаналъ на върна стража на мостика, стоеше той — морякътъ! Неговитѣ очи пронизваха тъмнината. Неговитѣ сбърчени вежди показваха мъжеството, което може да притежава само той! Изведнажъ се почувствува трусъ. Капитанътъ трепна. Запѣхтѣнъ морякъ се изкачи на мостика. „Капитане, натѣкнахме се на подводна скала, корабътъ потъва“ — докладва той. Гласътъ на капитана се разнесе отсѣчено: „Спуснете лодкитѣ“. Обезумѣли отъ ужасъ пѣтниците се спуснаха стремглаво къмъ борда. Жаждата за животъ ги бѣ подлудила. Полека-лека спасителнитѣ лодки се напълниха и отдалечиха отъ кораба. Тамъ остана само той, вѣчниятъ и неизмѣненъ морякъ, вѣренъ на своя дългъ. Корабътъ бавно потъваше! Застаналъ на мостика, впилъ ржце въ перилата, той стоеше твърдо на своя постъ. По неговото лице се бѣше разлѣла тиха усмивка. Смъртта за него бѣше радостъ, защото успѣ да изпълни дълга си.

Сънъ ли бѣше всичко това или действителна преживѣлица? И до днесъ не знамъ, но тогава, въ този чуденъ, и все пакъ истински случай, видѣхъ азъ моряка! Видѣхъ — тоя, който презира смъртта, възвишилъ своя духъ, възраствалъ надъ обикновения човѣкъ, какъвто се срѣща въ сухоземното всѣкидневие.

И този случай реши моя жизненъ пѣтъ — пѣтътъ, който трѣбва да поематъ българскитѣ сърдцати младежи. Въ морето видѣхъ азъ истинското училище на живота, а въ моряка — хероя-свръхчовѣкъ, който съ подвига на своето поприще пише най-свѣтлата поема подъ свѣтовното небе.

ПЪРВО ПЛАВАНЕ

отъ морски кадетъ Георги Гънговъ

Часътъ бѣше дванадесетъ и половина, когато ние влѣзохме презъ вратника на пристанището. Само около десетина метра ни дѣлѣха отъ морето. Пристѣпвайки бавно и въ кракъ, все повече и повече се приближавахме до него. До нея бѣха хвърлили котва нѣколко вѣтроходи, които, поне за менъ, не бѣха съ особено значение.

Обаче, на около петдесетъ метра навътре въ пристанищния басейнъ се бѣха наредили въ боенъ строй нашитѣ бързоходни торпедни лодки. Тръпкѣ преминаха презъ цѣлото ми тѣло. Сърдцето ми започна по-силно да бие. По всичко личеше, че въ мене става нѣщо необикновено.

Никой отъ насъ до сега не знаеше, кого чакаха тѣ, но ето: тѣ чакаха насъ, чакаха ни, за да се впуснатъ за стотни пѣтъ въ безпредѣлната морска ширь. Този пѣтъ върху якия си стоманенъ грѣбъ тѣ носѣха млади още моряци, които съ яния си и бодъръ погледъ, впитъ нейде въ далечината, обещаваха безотлъчно да следватъ пѣтя на своитѣ стари предходници.

Лодката, която трѣбваше да ни откара до бързоплувнитѣ катери, съ нѣколко само сръчни удари на греблата се отдѣли отъ брѣга. Не зная защо, колкото и бързо да вървѣше тя, на менъ ми се струваше, че съвсемъ бавно се приближавахме къмъ така силно привличащитѣ ни горди кораби

на българския флотъ. Качихме се единъ по единъ. Всѣкому се искаше по-прѣвъ да се качи отъ другаря си. Следъ като се наредихме отъ дветѣ страни на торпедната лодка, чу се ясната заповѣдъ на командира: „Малъкъ ходъ — напредъ!“ Моторитѣ разтърсиха тѣлото на кораба и той плавно потегли, като постепенно увеличаваше хода си. Излѣзохме извънъ пристанището. Вълнитѣ ставаха все по-голѣми и по-голѣми. Последва нова команда: „Срѣденъ!“ Корабътъ-бързоплувецъ се понесе съ още по-голѣма бързина напредъ. Вълнитѣ се блѣскаха ту отъ лѣвата, ту отъ дѣсната му стена и сякашъ искаха да се наложатъ съ своята игра. Но брѣмченето на моторитѣ изглежда ги плашеше. Тѣ се разбиваха на хиляди дребни капчици и се връщаха тамъ, отъ гдето идваха.

Въ този мигъ не мислѣхъ за връщане. Вълнитѣ се мѣтаха ту насамъ ту нататъкъ, боричкаха се и сякашъ разказваха за славнитѣ подвизи на българскитѣ моряци и чъртаеха пѣтя на всѣки младежъ като менъ, поелъ съ възторгъ дълга на моряшката служба.

Свѣткавично бързъ бѣ летежътъ на това съвършено корито, въоръжено съ бойни сръдства — последна дума на техниката. А неговата обслуга? — Това бѣха наистина достойни синове на единъ народъ, който на дѣло доказва своята морска под-

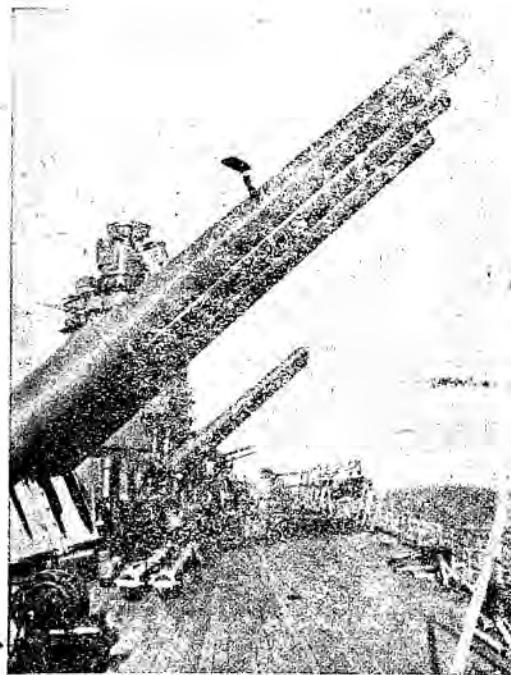
готовка и своето право да владее морето. Всичко беше за мен като чуден сън или като хубав филм, но моето щастие и възторг бяха безкрайни, че аз преживях една жива действителност: плавах с български военен кораб!...

Въпреки и първо, това плаване беше достатъчно, за да ме пренесе във един нов непочувствуван до сега от мен свят — святът на борбата и подвига.

Тепърва започвам по-ясно да съзирам красотата на славното морячество — моята най-свидна мечта. Едно пътуване беше достатъчно, за да ме преобрази. Каточели наред с това, което стана в мен, морето ми напомни за всички добродетели, които всеки моряк трябва да притежава.

Впрочем, поет не съм, нито художник: думите ми не са достатъчни, за да дам израз на всички чувства, които ме вълнуваха, на всички мисли, които заносих във съзнанието си от този пътешествие за мен ден.

Но — едно нещо знам, и с положителност мога да го потвърдя: за сетен път разбрах и се убедих колко много обичам морето и колко силно е желанието ми да му служа с доживотна вярност.

Корабният орджия е готов за стрелба

МОРЕТО, НА КОЕТО СЛУЖИМЪ

от ст. морски кадетъ Д. Р. Воденичаровъ

Да, на теб служимъ ние, родно море! За тебъ дойдохме тукъ, далечъ от родна стрѣха, и ти си бъдещъ другаръ въ морското ни поприще. Величествено се издига сградата на училището ни покрай китините ти брѣгове. Теоретичните занятия малко задоволяватъ. Погледите са обрнати все къмъ тебе, и ние с негърпение очакваме деня, въ който ще се впуснемъ надъ черните ти води, всрѣдъ които намиратъ препитание то си хиляди твои синове. Въ време на буря или въ затишие, ние ги виждаме какъ с своите здрави мишци се борятъ с стихията ти и не те проклинатъ, а с всички изминатъ дни любовта имъ къмъ тебе все повече нараства и нераздѣлно ги свързва с онава, що имъ дарявашъ ти всрѣдъ твоите прелести. И кой ли, зърналъ те, макаръ и

веднажъ само, не е готовъ да умре за тебе? Нещастенъ е онзи, който не знае, какъ изплува слънцето отъ глѣбините ти въ пурпуръ и позлата, какъ въ потайната привечеръ, когато само реветъ на вълните и крѣсците на чайките са другари, луната открива свѣтълъ пътъ къмъ незнайните си чертози и какъ съ идването на всѣка минута, ти показвашъ все по-красиви и по-пленаващи човѣшката душа картини. Всрѣдъ буря ли, въ затишие ли, ти си все тъй желано отъ сърцата ни, що те любятъ с буйния пламъ на първата любовъ. Та ако не бѣ тая обичъ, щѣха ли презъ она ноемврийска бурна нощъ да се впуснатъ нашите „черупки“ срещу гордостта на морска Турция — кръстосвача „Хамидие“? Да, черупки бѣха тѣ, но на тѣхъ се намираха твоите синове, които знаеха какъ се мре за тебъ и близки, презирайки смъртта. Само ти, само твоите прелести ги създадохъ такива, че вмѣсто смъртта, въ желанието си за саможертва, тѣ обезсмъртиха името на морска България и показаха на онѣя, що казваха, че българскиятъ народъ не заслужава свободата си, какво може българинътъ.

Да, само заради тебъ, родно море, само за твоите прелести и заради това, че ти си една частъ отъ скъпата намъ Родина, ние следваме пътя на нашите херои. Въ душите ни бушува неописуемъ възторгъ предъ тѣхното дѣло, а въ сърцата ни кипи кръвта и готовността имъ за самопожертвувателностъ предъ Царя и Отечеството. Днесъ, повече отъ всѣкога, ние сме готови за това! За тебъ и само за тебъ, кръвта ни ще се слѣе съ студения ти води, за да достигне така родните брѣгове, гдето ще рони скали и заедно с рева на вълните ще пѣе пѣсенъта на морето — утѣха въ тежката скръбъ на майките, а на бъдещите ти синове ще разказва за херойската смъртъ на бащите имъ. Така, отъ поколение на поколение ще се предава тая пѣсенъ, жертва следъ жертва ще падатъ за тебе, и само ти ще бъдешъ вѣчно и вѣченъ паметникъ надъ незнайните имъ гробове.

Когато миночистачните прибори работятъ
МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

СЪ ЧУВСТВО ЗА ДЪЛГЪ И ОТГОВОРНОСТЪ

отъ ст. морски кадетъ Руси Божановъ

Има моряшка сѣдба. Има моряшки сърца.
Знаете ли нѣщо за всичко това?
„Отъ палубата“, Крумъ Кънчевъ.

Нарочно избрахъ тия редове отъ книгата за моряшкия подвигъ. Тѣ звучатъ като настойчивъ зовъ отъ тия, които сѣ на море, къмъ людетѣ отъ сушата. Единъ настойчивъ зовъ, който отъ дълго време бучи въ ушитѣ на българския народъ, безъ да намѣри достатъченъ отзвукъ. Все пакъ, единъ бѣгълъ погледъ къмъ началнитѣ стѣпки на народа ни по неговия исторически пътъ и къмъ онѣзи про- яви, които сѣ плодъ на по-новитѣ и съвременни го- дини, идва да ни обнадееди. Наистина, има вече „день първи“ на родената за животъ морска България!

Малко история... Малобройно, но съставено отъ дръзки бойци и твърди по-духъ люде, българ- ского племе се поселило до бурното море, което плътно опасва източната граница на златожитна Добруджа. Голѣмо, богато, ала немирно, това мо- ре е чакало силна и изкусна рѣка, която да го усмири, покори и владѣе. Но въ своя стихиятъ за- воювателенъ устремъ, буйноконнитѣ Исперихови дружини не спрѣли за отдихъ и размисълъ, а се насочили понаоугъ — къмъ гжстогористия Хемусъ и се настанили въ неговата околнина: да бждатъ бли- зу до закрилническитѣ му пазви. Воинствени и хра- бри, българитѣ засѣднали за народностенъ животъ въ най-красивата страна на земята. Нейното богат- ство, обичята имъ къмъ нея и усилията да я бра- нятъ и разширяватъ нейнитѣ предѣли погълнали тѣхнитѣ грижи, осмислили творческитѣ сили на ре- дица юначни поколения. Какво че не далечъ отъ властния тронъ на гордитѣ български ханове ле- жало пакъ същото яростно, но богато Черно море?

Отъ ония дни на миналото до скорошно вре- ме рѣдко български очи се спираха дейно на ве- ликата, тъмноводна стихия. И това положение бѣ почти оправдано. Ако презъ първитѣ вѣкове на основаване и закрепване на държавата ни въ предѣлитѣ на Старопланинския полуостровъ се оправдава занемарената ни морска политика съ липса на сръдства и морскозавоювателни почини, ако тежкото петаѣковно робство донесе много стра- дания и всестранно изтощение, и справедливо сне- ма отговорността на народа ни по отношение мо- рето, — днесъ не е така: днесъ българската действи- телностъ е съвсемъ друга, други сѣ задачитѣ на българския народъ.

Днесъ, когато подобно жителна струя въ нашия стопански, културенъ и държавнически жи- вотъ се алива бодритѣ и вдѣхновенъ потокъ отъ просѣтени родолюбиви люде, които разнасятъ зна- нията и наукитѣ отъ дълговѣчния опитъ вредомъ изъ кѣтветѣ на голѣма България, и истината за морето и моряцитѣ вече ечи съ силата на тржбенъ зовъ. Съ апостолско подвизаване неуморни труже- ници съ перо и слово тржбятъ тази истина и така проправятъ пътъ къмъ морето, което нашитѣ съ- течесъземци отъ миналото бѣха пренебрегнали, въпрѣмъ неговата близостъ и широкитѣ възмож- ности, които то крие въ просторното си царство.

Загоса, дългъ и отговорностъ се изпрѣчватъ предъ всѣки добъръ и съзнателенъ българинъ: да потърси и узлате истината за морето, за моряка ни и за българскитѣ усилия и постижения въ морско- то поприще. У насъ има даровити люде, които съ нарочни списания, книжовни трудове, радио- сказ-

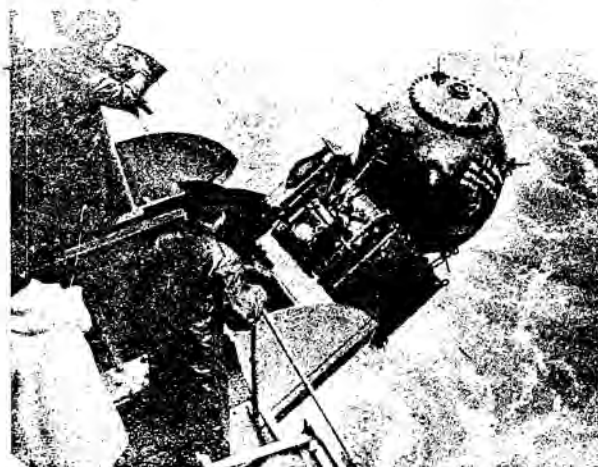
ки и други сръдства за културно възпитателно въз- действие работятъ и се борятъ за изграждането на една по-обширна и по-задълбочена морска просвѣ- та въ страната ни, съобразена съ нашия народно- степенъ битъ и съ изминатия не особено дългъ пътъ въ областта на нашето морско дѣло.

Нека се знае, че тѣзи морски труженици и сѣячи на морелюбие се радватъ по-малко на исти- нска и искрена подкрепа въ сравнение съ огром- нитѣ тъмни вълни отъ прѣчки и заблуди, които се изпрѣчватъ на пътя имъ и съ които трѣбва да се борятъ.

„Да узнаемъ истината за моряка и морето на България!“ — ето единъ повикъ, ето единъ пжтево- денъ маякъ въ живота на всѣки българинъ, осо- бено въ живота на всѣки български младежъ. То- зи повикъ очѣртава за насъ можеби тежъкъ, но благодаренъ дългъ, като имаме предвидъ, че по- колѣнията преди насъ почти никакъ или много малко сѣ занимавали съ морето и въпроситѣ, свързани съ него. Така сѣ натрупали много не- разрешени въпроси, така сѣ напластили много за- блуди и сѣ се наложили нечетни погрѣшни понятия.

Нека направимъ всичко възможно, за да си изработимъ здраво, ясно и правилно отношение къмъ морето, людетѣ на морето и тѣхнитѣ дѣла. Въ никакъвъ случай не трѣбва да позволимъ да ни отклони отъ този нашъ дългъ военновременна- та психоза, че „има време за всичко, ще настане времето и на морето и на грижитѣ ни за него“.

Да живѣемъ и работимъ съ дълбокото убеж- дение, че утрешна следвоенна България въ своитѣ великобългарски граници ще бжде истински мощ- на и благоденствуваща, ако бжде на достойна ви- сота и като морска страна. Съ чувство за дългъ и отговорностъ да мислимъ и очакваме утрешния день, въ неспирна подготовка да крепнемъ, за да го поемемъ на здравитѣ си плещи като день на победата, като день на нашата победа надъ вѣ- ковната ни изостаналостъ въ морско отношение.

Хвърляне заградна мина въ морето

НОВИЯТЪ ДЕНЬ, КОИТО ИДВА

отъ старши м. кадетъ Георги Д. Георгиевъ

Велика, невиджана до сега борба, водена между вѣковни противници и между вѣковни противоречия, като черна, мрачна нощъ, се е надвесила надъ свѣта. Нейната плащаница е изтъкана отъ страхотни битки, гигантски сражения, бучащи отъ адскитѣ гърмежи на най-нови сръдства, съ които се домогватъ до надмощие и победа сражаващитѣ се сухоземни, въздушни и морски сто-манени колоси.

Въпрѣки това, въпрѣки всички ужаси, чийто край все още не се вижда, народитѣ, които знаятъ за какво се биятъ, които вършатъ това съ възвишена целъ, съ рицарство и които желаятъ да проведатъ новъ, здравъ редъ, основанъ на щастието и преуспѣването на човѣчеството, сж стихийно обнаджени, че ще видятъ първитѣ златисти проблѣсъци на окървавената зора на победата. Тя ще озари само най-достойнитѣ, само заслужилитѣ борци за новъ редъ и истинска свобода.

Следъ кървавитѣ потоци и всеунищожаващи пожари ще изгрѣе ново слънце, оповестяващо идването на новия день. Къмъ него сж обърнати очитѣ и на насъ, българитѣ, окаявайки го съ трепетъ и тупящо сърдце, защото и ние се биемъ рамо до рамо съ великия народъ, който единственъ се осмѣли да възстане срещу досегашния установенъ не, а наложенъ на сила, неувѣренъ, прогнилъ редъ. И нашитѣ надежди се уповаватъ на това слънце, защото много отъ идеалитѣ ни ще могатъ да се осъществятъ тогава: ще образуваме една неразлъчна народностна общностъ съ всички наши братя, съ които ще заживѣемъ задружно въ обединеното ни отечество, ще се откриятъ широки поприща за духовенъ и материаленъ напредѣкъ, всѣки ще може спокойно да се отдаде да работи въ желаната отъ него посока, ще можемъ да видимъ отечеството ни уголмено, силно и издигащо се все по-нагоре и по-нагоре.

Затова, още отъ сега, знаейки какъвъ ще бжде новия день за насъ, като имаме ясна представа за всичко, което ще ни донесе той, ние трѣбва да се подготвимъ за него, като съберемъ не само материални сили, но и духовни такива, които ще бждатъ най-необходимото градиво: тѣ ще сж градивото за утрешното строителство. Чрезъ просвѣта, широки познания и целесъобразна подготовка ще можемъ да добиемъ нужнитѣ сили за

продължаване на борбата, обаче една съвсемъ друга борба: противъ всички прѣчки и несгоди за осъществяване на идеалитѣ ни, за издигане и преуспѣване на България. Не трѣбва, обаче, това да сж само думи и повърхностни желания, но съ пълно съзнание и всички сили да се устремимъ напредъ въ тази насока.

Покрай всичкитѣ облаги, които ще получимъ презъ идващия день, не трѣбва да забравяме, че и нашитѣ искания и блѣнове да видимъ мощна морска България ще бждатъ осъществени. Макаръ, че сега не сме напредъ много въ това дѣло, макаръ, че по-малко и по-слабо се работи на морското поприще отколкото другаде, то не значи, че трѣбва да го изоставимъ, отхвърлимъ. Не трѣбва да мислимъ, че малкиятъ ни младъ, но славенъ флотъ ще остане такъвъ и за въ бждеще. Тази работа ще легне на широкитѣ плещи на насъ, морскитѣ труженици, които сме се отдали да служимъ до край на морската идея, на морето. Омаяни и привлѣчени отъ неговата красота, ние тѣсно сме свързани съ него, обичаме го дълбоко въ сърдцето и намъ предстои съ силна воля и възторгъ да работимъ съ желание, постоянство и устремъ въ начертаната отъ нашата въра посока.

... Далечъ предъ насъ, като миражъ, ние съзираме слънцето, огрѣващо морскитѣ синевини на новия день, виждаме тамъ нейде постиженията отъ неуморния трудъ на българскитѣ морелюбци: дълги редици отъ нови стройни кораби да цепятъ морската грѣдь, на които гордо ще се развѣва българскиятъ стягъ. Той ще покаже на свѣта презъ този новъ, най-свѣтълъ день въ историята ни, че сжествува единъ славенъ, духовно издигнатъ и могъщъ народъ, който съ своитѣ здрави, калени мишици можа да направи отечеството си единно, могъщо, защото вѣковнитѣ завети оставени отъ дѣдитѣ ни повеляватъ да положимъ всички усилия за величието и преуспѣването на могъща, великоморска и обединена България.

Българи, заработете още отъ сега дружно, положете нечовѣшки сили, за да претърпимъ и последнитѣ минути на злокобната нощъ, защото презъ новия день, който идва, ще изгрѣе слънцето на нова, възродена и силна България—както на суша, така и на море.

7000 ГОДИНИ КОРАБОПЛАВАНЕ

Отъ Ванъ Лоонъ

1. Какво е било въ началото

Повечето отъ историцитѣ въ своитѣ трудове започватъ съ вавилонцитѣ, египтянитѣ и минаватъ къмъ елинитѣ и римлянитѣ, а ние ще почнемъ съ друга частъ на свѣта, а именно—съ първобитнитѣ кораби и ще проследимъ разво-я на корабоплаването.

За тази целъ нѣма да почнемъ съ Европа, нито съ съседнитѣ ѝ народи. Европа е била покъсно населена. По това време Европа е била покрита съ ледъ, докато Азия и Африка сж имали по-мекъ климатъ. А когато глетчеритѣ сж се оттеглили на северъ, къмъ полярнитѣ страни и по

високитѣ върхове на планинитѣ, тогава полетата не сж представлявали никаква прѣчка за завладяване. Били сж само нѣколко рѣки, но тѣ далече сж отстъпвали по голѣмина, широчина и пълноводие на тѣзи въ останалия свѣтъ. Значи, преселницитѣ сж могли да бродятъ пеша по всички направления, което и действително сж правили, защото човѣкъ се е опитвалъ само въ краенъ случай да се бори съ водата.

Да оставимъ Европа на страна, а да тръгнемъ на югоизтокъ и югъ. Египетъ и Месопотамия сж били цивилизовани страни още въ много ранна епоха.

Но тяхното население е било повечето земеделско. Тъ най-напред сж почнали да използват рѣкитѣ за напояване на нивитѣ, и едва по късно като пѣтища за съобщения. Египтянитѣ, които сж обичали своитѣ пирамиди, първи сж използвали рѣката Нилъ за превозване на голѣмитѣ каменни блокове отъ далечнитѣ планини на югъ. За тази целъ сж употребявали голѣми салове. Съ това ще бждемъ близко къмъ разрешаване на въпроса: какъ сж изглеждали тогавашнитѣ кораби и по какъвъ начинъ сж ги движилѣ на толкова голѣмо разстояние.

Азъ вѣрвамъ да зная какъ сж изглеждали тогавашнитѣ кораби, защото ги видѣхъ тамъ, кждето сж били изнамѣрени още преди историческо време и сж въ употреба и до днесъ. Отъ сведения на по-раншнитѣ пътешественици за Австралия ние знаемъ, че мѣстното население, по това време когато се е появила бѣлата раса, за да завладѣе голѣмия континентъ, е имало голѣми лодки, направени отъ кората на хлѣбното дърво. Най-напредъ тѣ сж обѣлвали кората на грамаднитѣ дървета съ прѣсти, а по-късно съ помощта на изострени камъни. Тази работа не е била лека, защото кората е трѣбвало да остане цѣла. Щомъ като сж я смѣквали, запушвали двата края. Людетѣ сѣдали въ нея и съ свободно гребло въ рѣце се движели по залѣтитѣ съ вода полета и ниви.

„Гребане“ е много казано. Мѣстнитѣ жители сж движили лодкитѣ си съ върлина, или ако течението не ги е носило, гребали сж даже и съ рѣце. Азъ видѣхъ подобни лодки по брѣга на Нова Гвинея, северно отъ Австралия, и останахъ очуденъ отъ скоростта на движението по повърхността на водата, особено при голѣмо вълнение, което подмѣташе лодката насамъ-нататъкъ, безъ да е въ състояние да я преобърне. Да, нищо подобно не се случи. Тя бѣ толкова лека, че всѣка вълна я носѣше приятно и устремно напредъ.

Но това не бѣ единствения първобитенъ плавателенъ сждъ, който сжществува въ тия области. Имаше и други — това не бѣха салове, нито засмолени кошове, нито патринообразни рибарски лодки, които се движатъ отъ дузина гребци — това бѣха други „кораби“, които водятъ началото си отъ нѣкое водно превозно срдѣство, съ помощта на което можеха удобно и увѣрено да достигнатъ желаната целъ.

Хвърлете единъ погледъ на картата къмъ юго-източна Азия и западния Тихъ океанъ и вие ще видите, че тази областъ трѣбва да е била залѣта съ вода още въ много ранни времена, а само най-високитѣ върхове сж стърчали надъ водата. Тѣзи високи части не сж били напълно осамотени планински върхове, както това е въ другитѣ части на Великия океанъ. Не, това сж били голѣми земни повърхнини, като Борнео и Суматра, Нова Гвинея, Целебесъ и Австралия, области съ такива размѣри, че оставаме затруднени какъ да ги наречемъ, острови или материци. Можеби тѣ сж били вече населени, когато сж били залѣти и отдѣлени отъ континента Азия. Но това е почти невѣроятно. По-късното имъ население трѣбва да е минало по море и то не на разстояния отъ по сто-двеста, а две и три хиляди мили, а за тази целъ сж използвали непрѣмънно лодки.

Съ малки първобитни лодки по далечния океанъ? Една малко изобретение на тогавашния човѣкъ му е позволило да прави такива далечни плавания. То се е състояло отъ дълго и тѣсно дърво,

отъ дънера на високо дърво, което сж закрепвали успоредно на лодката на около 1½ до 2 метра вѣнъ отъ нея. Съ това просто приспособление тогавашната „кану“ е станала почти непотъваема, и въ рѣцетѣ на опитни моряци могла е да противостои на всѣкакво вълнение. Азъ нарочно казахъ „въ рѣцетѣ на опитни моряци“, защото съ такова приспособление подобна лодка не е за неуки работници. Този, който не е опитенъ съ така наречената западно индийска лодка „Пироже“ много бързо ще се намѣри падналъ въ водата, но щомъ на такава лодка се турне „страничника“, тя става така удобна, както за ескимоса е лодката „Каяакъ“. Приспособлението не позволява на лодката да се обърне. Ако човѣкъ иска да бжде 100% увѣренъ, сжщо такъвъ страничникъ поставятъ и отъ другата страна. Съ такава лодка тѣ излизатъ на открито море, кждето ако нѣмаха такова приспособление, вълнитѣ така биха си играли съ нея, както съ орѣхова черупка би си игралъ Ниагарския водопадъ.

Значи, съ едностранникъ ще може да се противостои на вълнението, но разстоянието между Ява и Кораловото море и въобще разстоянията въ Тихия океанъ, независимо отъ способността на моряцитѣ, е почти невъзможно да се преминатъ съ обикновена „кану“. Хавайскитѣ острови лежатъ на около 2,000 мили далечъ на изтокъ и северъ отъ останалитѣ острови. Между Нова Зеландия и островъ Куба лежатъ нѣколко хиляди мили, даже ако се пѣтуваше съ параходъ, необходими сж повече отъ две седмици, за да се мине отъ Таити до Нови Хебриди. Неоспоримо е, че преди Колумбъ да помисли да открие източнитѣ брѣгове на Азия, тамошното население отдавна вече открило островитѣ на Великия океанъ и ги е населило.

Какъ сж постигнали това?

Ако се ограничехме да изследваме отдѣлни, единични случаи, напримѣръ заселването на Хавайскитѣ острови, тогава не ни остава нищо друго, освенъ да допуснемъ, че нѣколко „кану“ сж били отвлѣчени отъ буря и случайно сж попаднали на тѣзи острови и обслугитѣ на лодкитѣ сж били принудени да се заселятъ тамъ.

На Хавай и Нова-Зеландия това сж изключения. Между останалитѣ острови е сжществувало търговия и пиратство, които сж продължавали вѣкове наредъ, и това доказва, много просто, че тамошнитѣ жители сж открили нѣкакъвъ корабъ, който е издържалъ всѣкакви бури и е давалъ възможностъ за преплаване на голѣми разстояния.

До преди не много дълго време, Действително сж сжществували такива кораби. Сега, когато старата цивилизация на полинезийцитѣ е напълно изчезнала, мѣстното население е обхванато отъ такова безразличие, че повече не се интересува нито отъ риболовство, нито отъ вѣтроходство. Бѣлата раса е разрушила всичко. Бѣлитѣ могатъ да ги хранятъ и обличатъ. Защо ще трѣбва да се мокрятъ и мжчатъ при риболовъ, когато въ магазина има консервирана риба, приготвена много вкусно и на много ниска цена?—тази е причината, че въ много скоро време сж изчезнали лодкитѣ съ единъ и два страничника, а особено двойнитѣ „кану“. Ако случайно не сж отнесени въ нѣкой музей, ще изчезнатъ напълно, и ние ще имаме слаба представа и никакво доказателство за тѣхъ.

За сега, все още, между нѣкои отдалечени

острови, макаръ и рѣдко, могатъ да се, срѣщнатъ лодки „кану“, почти напълно отговарящи на нѣкогашнитѣ. Но ние можемъ да се противопоставимъ, че салтъ е по-старъ отъ „кану“, защото, ако той може да служи като превозно сръдство по рѣкитѣ, то щомъ дойде на море, той представлява нѣщо като „мъртавъ китъ“.

Но и „кану“ или „кану съ страничникъ“, може много лесно да се управлява съ гребло. Още повече на „кану“ могатъ да се поставятъ и вѣтрила, като бързамъ да кажа, че тѣ не сж били въоръжени съ сложнитѣ вѣтрила на съвремененъ вѣтроходенъ корабъ, но по всѣка вѣроятностъ тѣ сж имали разпънати нѣколко кожи, рогозки или най-после нѣкое платно по най-опростенъ начинъ. Все пакъ, това стѣмвяване е било достатъчно, за да движи „кану“ по направление на вѣтъра. Естествено, скоростта е била много малка, но това не е имало значение. Достатъчно е било, че сж могли да се движатъ и по желана посока, а салтъ това може да постигне само при изключителни случаи.

За корабитѣ въ Тихия океанъ може да се говори много, но това ще оставимъ за по-късно. Въ всѣки случай, „кану“, „двойни кану“ и „кану съ страничникъ“, ще изчезнатъ много скоро. Културата на Полинезийския свѣтъ рухва толкова бързо при допира си съ китолова, бисеролова и мисионерството, че за нейното развитие знаемъ много по-малко, отколкото за коя да е друга частъ отъ свѣта. Тукъ ще трѣбва да повтора това, което казахъ въ началото, че лично азъ съмъ отговоренъ за мнението: люлката на корабитѣ трѣбва да се търси нѣкъде въ югоизточна Азия, по сръдата на малайскитѣ и полинезийскитѣ острови, а не по брѣга на Нилъ или Сръдиземно море.

Азъ повтарямъ: имамъ достатъчно, безспорно правдиви основания, за да вѣрвамъ, че ако нетрѣбва да търсимъ началото на корабитѣ и корабоплаването въ югоизточна Азия, все пакъ, това начало лежи нѣкъде нататъкъ, защото става все ясно, че китайцитѣ сж имали много по-рано корабоплаване, отколкото нашитѣ прадѣди. Една съвременна китайска „джунке“ не изглежда много „мореходна“, но китаецътъ съ своята бедна лодка, товарена повече на носа, съ рогоскови вѣтрила спокойно би се впусналъ въ околосвѣтско пътуване. Венецианецътъ Марко Поло е познавалъ много

добре тѣзи кораби, за които той съобщава. Той е живѣлъ отъ 1256 до 1323 г. следъ дългото му престояване въ далечния югоизтокъ, той прави заключение, че „джункитѣ“ сж много по-мореходни, отколкото венецианскитѣ кораби презъ 13. столѣтие. Но тогава той билъ осмѣнъ, като мислили, че това е плодъ на неговото въображение, а не истина. Той разказва, че тѣзи кораби сж много по-протриви, и че въ тѣхъ чистотата се поддържа много по-лесно, а освенъ това на носа сж имали и по едно водонепроницаемо отдѣление, съ което сж били почти непотъваеми. Поради тѣзи съобщения сж го смѣтали за лъжеецъ, като даже го нарекли народенъ морски „Мюнхаузенъ“, а въ днешни дни трѣбваше да се потвърди всичко това като достовѣрна истина.

Китайскитѣ кораби иматъ нѣщо тайнствено, съ което се отличава китайската цивилизация въобще. Ако сравнимъ картината на „джунке“ отъ 1936 г. съ чертежа на Линшотенъ отъ 1596 г. ще се увѣримъ, че си приличатъ до косъмъ, и по всѣка вѣроятностъ тѣ си приличатъ съ „джунке“ отъ преди хиляда години. Но, тъй като се отнася до съвършено незначителни кораби, построени отъ материали, които се намиратъ край брѣговетѣ и сж недѣлготрайни, а още повече, край морскитѣ брѣгове и устията на рѣкитѣ сж върлували пирати, така че, много малка е вѣроятността да се намери „джунке“ отъ преди хиляда години, каквито има запазени норвежки отъ това време.

Истината, че жителитѣ на източна и югоизточна Азия сж достигали и най-далечнитѣ острови, много преди европейцитѣ да се впуснатъ въ морето, за насъ има стойността на достатъчно доказателство, че корабостроенето на „кану“ е чисто азиатско изкуство. Сжщо се отнася и за корабоплаването. Откъде идва компаса, който наведнажъ наводни цѣлата морска дейностъ? Той дойде отъ изтокъ. И ако не можемъ да установимъ точното мѣсто на неговия произходъ, то всепакъ можемъ да проследимъ неговия пътъ, който пакъ почва отъ Китай.

Отъ това следва, че трѣбва да признаемъ заслугитѣ на старитѣ източни народи, като едни отъ първитѣ моряци, отъ които европейцитѣ и американцитѣ сж научили много полезни нѣща.

Превелъ: Фурнаджиевъ Д

ПРОТИВОСАМОЛЕТНИ КОРАБИ ВЪ АНГЛИЙСКИЯ И АМЕРИКАНСКИ ФЛОТИ

По тоя въпросъ ни осведомява Henri Le Masson, разглеждайки обширно тѣзи кораби, които отъ самото избухване на войната започнаха да се строятъ нарочно за борба съ неприятелскитѣ въздушни сили.

Върху ползата отъ такива противосамолетни кораби е обърнато внимание още презъ 1934 год. италианското списание „Rivista Marittima“. Първиятъ флотъ, който осжществи на дѣло строежа за такива кораби, бѣше английскитѣ. Това стана презъ 1935 година, когато двата английски кръстосвачи „Covenry“ и „Curlew“, построени презъ 1916 година и пригезаващи водоизмѣстване по 4290 тона, бѣха преустроени въ противосамолетни кораби. Задоволителното постижение отъ това преустройство бѣше спомогнало да се дойде до решението, да бждатъ превъоръжени по сжщия начинъ и други 6

крѣстосвачи отъ сжщия видъ и 4 отъ разряда „Diomedea“. Причината, която попрѣчи на изпълнението на това решение, бѣше, безъ съмнение, избухването на войната.

Безспорно, че обесегътъ на действие и най-големата скоростъ отъ 25 до 26 възли на кръстосвачитѣ отъ поредицата „С“ при новото имъ назначение, бѣха съвсемъ недостатъчни, и затова, малко преди войната, Англия започна да строи нова класа кръстосвачи, пригодени за борба съ самолетитѣ, така наречената класа „Dido“. Тѣзи кръстосвачи, съ водоизмѣстване отъ 5450 тона и мощностъ на машинитѣ отъ 62,000 конски сили, достигаха една скоростъ отъ 32 до 33 възли и притежаваха едно много по-мощно въоръжение, отколкото първитѣ противосамолетни кораби отъ старата „С“ класа (десетъ 1,02 см. противосамолетни орджия, едно авто-

матично такова и 10 картечници). Тъзи именно кръстосвачи от класата „Dido“ притежаваха десет 13,3 см. противосамолетни орджия, разположени въ 5 бойни кули, 16—4 см. автоматични и осем 12,7 мм. противосамолетни картечници. 13,3 сантиметровите орджия, от които се състои бортовото въоръжение също и на най-новите 35,000 тонни английски линейни кораби, сж най-новите английски орджия. Тъ приличат на френските 13 сантиметрови противосамолетни орджия, сж каквито е въоръженъ „Dunkergue“ и срелятъ сж 32 килограмови снаряди, имащи начална скорост надъ 850 м. въ сек., докато старите английски 10,2 см. L 45, иматъ 14 килограмови снаряди. Противосамолетните кръстосвачи от класата на „Dido“ показаха явно своята голъма отбранителна способност и твърде въроятнo е, че английското адмиралство отъ 1940 година насамъ е възложило поръчката за постройка на кораби отъ тая класа. До сега сж съобщени, като потопени, имената на три отъ тяхъ, а именно: „Bonaventure“, „Naiad“ и „Hermione“. Сжществувашитъ още 14 такива единици сж добре известни.

Обаче, въпросътъ за противосамолетни кораби не е още напълно разрешенъ; една отъ най-голъмитъ прѣчки е тяхната голъма стойностъ (надъ 1'5 милиона лири струва единъ отъ тяхъ). Отъ друга страна, даже и при едно увеличение на английските корабостроителници, пакъ не би било възможно построяването на тия кръстосвачи отъ класата на „Dido“ за определеното време, като се има предвид строежа въ сжщото време и на много други военни и търговски кораби.

Английцитъ успѣха да съзнаятъ това още преди войната и едновременно съ преустройството на старите кръстосвачи отъ класите „С“ „D“, започнаха превъоръжаването въ противосамолетни кораби и на известно число сжществувашитъ отъ войната 1914—1918 година, изтрѣбители. Като опитенъ отъ тяхъ послужи стариятъ, построенъ презъ 1918 година, изтрѣбитель „Whitley“. Първоначалното му въоръжение отъ четири 12 см. L 50 скорострелни орджия и шестъ—53,5 см. торпедни тръби бѣше замѣнено съ четири—10,2 см. противосамолетни орджия, поставени въ двойни кули на носа и кърмата и осемъ — 12,7 см. противосамолетни картечници, въ две, четирицевни групи. Единъ отъ котлитъ е билъ издаденъ навънъ, съ което скоростта на кораба паднала отъ 34 на 28 възли и мощността на машинитъ отъ 27,000 на 18,000 конски сили. Отъ друга страна, били увеличени горивнитъ му танкове, съ което сполучили да увеличатъ обсега му на действие. Било решено, 30 изтрѣбители отъ старите класи „V“ и „W“ да бждатъ преустроени по сжщия начинъ, обаче и тукъ избухването на войната попрѣчва на планомѣрното и пълно изпълнение на тая задача. Два отъ преустроените вече до началото на войната осемъ изтрѣбители, намиратъ презъ юли 1940 г. при Дюнкеркъ своята гибель. Имената имъ сж: „Whitley“ и „Valentine“.

Едновременно съ тѣзи противосамолетни кораби, английцитъ започнаха постройката на единъ новъ видъ охраняващи кораби съ водоизмѣстване отъ 904 тона, отъ които презъ последните три години успѣха да спуснатъ на вода едно доста голъмо количество. Тѣзи кораби, тъй наречената „Hunt“ класа, до скоро биваха отбелязвани въ английските флотски справочници като изтрѣбители, въпрѣки че не носятъ нито една торпедна тръба. Данните на охраняващия корабъ отъ типа „Atherstone“ сж: дължина — 83 м., ширина — 8,6 м., дълбочина —

2,36 м. Въоръжението му се състои отъ четири 10,2 см. противосамолетни орджия въ две двойни кули, едно 4 см. четирицевно автоматично орджие и осемъ — 12,7 мм. картечници въ четири двойни групи. Мощността на машинитъ достига до 19,000 к. с. при скоростъ 27'5 възли. Въ началото на тази година се намиратъ вече на служба около 50 отъ тѣзи кораби и всѣка година влизатъ въ строя нови 25 до 30.

Името „охраняващъ корабъ“ („Escort vessel“) остана да се носи само отъ корабите, които порано се наричаха „Sloop“. Презъ септември 1939 година, английскиятъ флотъ разполагаше съ 40 такива кораби, съ водоизмѣстване отъ 1000 до 1200 тона и скоростъ—16 до 18 възли. Други 50 такива кораби бѣха поръжчани презъ октомври 1941 год. въ американските корабостроителници. Канонерките отъ типове „Ballarat“, „Bathurst“ и т. н. иматъ произхода си отъ Австралия, а старите стражеви кораби отъ типа „Chemplain“ Англия получи презъ юни 1941 г. отъ американския флотъ.

Отъ английските охраняващи канонерки, тия отъ типа „Egret“ притежаватъ най-силно въоръжение, а именно: осемъ 10,2 см. противосамолетни орджия, разположени въ четири двойни кули, осемъ 4 см. автоматични орджия и четири противосамолетни картечници, съ което си въоръжение се приближаватъ даже до това на кръстосвачитъ отъ класата „С“. Презъ 1939 година, английското адмиралство реши да усилитъ въоръжението и на старите канонерки отъ типове „Bridgewater“ и „Grimsby“, като имъ постави по 6—10,2 см. противосамолетни орджия, разположени въ три двойни кули.

За запазването на конвоитъ отъ въздушни нападения, започнаха да употребяватъ голъмо число силно въоръжени, охраняващи кораби. Това е отъ много голъмо значение за защитаване на плаващите въ конвоя кораби, тъй като на всѣки охраняващъ корабъ се падатъ вече много малко търговски такива.

Новата тактика, обаче, на въздушните сили, а именно атака съ връхлитащи отъ малка височина самолети или нападащи отъ голъма височина тежки бомбардировачи бѣше причината, една голъма частъ отъ 10,2 см. противосамолетни орджия, служещи за отбрана срещу високонападащите самолети да бжде замѣнена съ 4 см. автоматични орджия, които пакъ иматъ много по-действителна стрелба срещу низко нападащите и връхлитащи такива.

Тая голъма заплаха за корабите отъ въздушното оръжие на неприятеля, принуди английцитъ да намалятъ известно число отъ торпедните тръби и на много отъ своите изтрѣбители да поставятъ на тяхно мѣсто противосамолетни автоматични орджия съ калибъръ между 2 и 4 см. По сжщата причина стана промѣна на въоръжението и на другите кораби, напримѣръ, на тежкия кръстосвачъ „Hawkins“ (9800 т.), само че тукъ бѣше намалена срѣдната артилерия и замѣнена съ 4 см. автоматични и други противосамолетни орджия.

Американските противосамолетни кръстосвачи и изтрѣбители

Флотътъ на Съединените Щати не разполагаше съ толкова много противосамолетни кораби, както английския. Въ действителностъ имаше само противосамолетни кръстосвачи; противно на английските противосамолетни изтрѣбители и охра-

няващи кораби от класата „Hunt“, голѣма частъ отъ най-новитѣ американски изтрѣбители бѣха въоръжени съ 12,7 см. L 38 скорострелни орджия и 2,8 см. автоматични противовъздушни такива.

Американскитѣ противосамолетни кръстосвачи „San Juan“, „San Diego“, „Juneau“ и „Atlanta“ сж въ голѣма степенъ вече по-мощни и по-надеждни отъ английскитѣ такива отъ типа „Dido“. Тѣхното водоизмѣстване е 6000 тона, дължина 165 м., ширина 15,75 м. и газене 4,3 м. Мощността на турбинитѣ имъ отъ 75,000 конски сили имъ осигурява една скоростъ отъ 33 възли. Дебелината на бронята при водолинията имъ е 86 мм., а тази на палубата 51 мм. Артилерийското имъ въоръжение се състои отъ 16—12,7 см. L 38 противосамолетни орджия, разположени въ 8 двойни кули, най-малко 12—28

см. противосамолетни автоматични орджия, въ 3 четирицевни групи и много 12,7 мм. противосамолетни картечници.

Разположението на 12,7 см. двойни кули на предната палуба наподобява това на 13,3 см. кули на английскитѣ кръстосвачи отъ класата „Dido“, обаче на задната палуба тука сж 5 двойни кули, отъ които две сж бордови, намиращи се малко задъ, втората димна трѣба. Освенъ споменатитѣ по-горе, влѣзли въ строя презъ 1942 год., 4 кръстосвачи, други 4 отъ сжщия типъ сж били заложени въ стрсежъ, както следва: „Tuklend“ и „Reno“ презъ юли и августъ 1941 год. и „Fiskon“ и „Spokane“ — петъ месеци по късно.

Превелъ отъ нѣмски: мичманъ II р. Радуловъ

В Ъ Б И С К А Я

РАЗРУШИТЕЛИ И ПОДВОДНИЦИ СРЕЩУ АНГЛИЙСКИ ЛЕКИ МОРСКИ СИЛИ И САМОЛЕТИ
ОТЪ КОРВЕТЕНЪ КАПИТАНЪ ФРИЦЪ ОТТО БУШЪ

Върховно командуване на въоръж. сили — 29.12.1943 год.

... Въ Бискайския заливъ, отъ 27. до 29. декември се водиха сражения между наши разрушители и торпедоносци и леки английски морски сили. Неприятелската авиация разви ожесточена дейностъ. Отъ дветѣ страни бѣха дадени жертви.

Върховно командуване на въоръженитѣ сили — 30.12.1943 год.

Презъ време на оповестената вече морска битка въ Биская, неприятелскитѣ флотъ претърпѣ тежки загуби. Нашитѣ сили, състоящи се отъ разрушители и торпедоносци, подъ командата на кап. I рангъ Ердменгеръ, въ тежка и дълготрайна борба повредиха британскитѣ кръстосвачи „Глазговъ“ и „Ентърпрайсъ“, като опожариха единия отъ тѣхъ. Презъ време на борбата, нашитѣ подводници се намѣсиха и торпилираха 6 английски разрушители: 5 отъ тѣхъ потънаха веднага, а шестиятъ бѣше тежко повреденъ и може да се смѣта за загубенъ. Въ хероична борба срещу превъзходящитѣ ги въ артилерийско отношение английски кръстосвачи, 1 нашъ разрушителъ и 2 торпедоносци потънаха съ развѣти бойни знамена. Частъ отъ обслугата имъ бѣше спасена. Единъ другъ британскъ разрушителъ бѣ потопенъ отъ нашъ подводникъ предъ Ньюфаундландската плитковина. Съ това британскитѣ флотъ загуби 7 разрушители — кораби, много ценни за конвойни задачи.

Върховно командуване на въоръженитѣ сили — 4.1.1944 год.

Въ нападение срещу конвоиращи неприятелски морски единици, нашитѣ подводници потопиха още 6 разрушители. Съ това противникътъ загуби въ последнитѣ 10 дена общо 21 разрушители.

Наша ескадра отъ разрушители и торпедоносци излѣзе отъ една база на атлантическия брѣгъ и се отправи къмъ западната частъ на Бискайския заливъ, за разрешаване на особена задача. На мостика на флотиловодача стоеше кап. I рангъ Ердменгеръ, участникъ въ боеветѣ при Нарвикъ, носителъ на рицарския кръстъ съ сребъренъ прѣстенъ на желѣзния кръстъ. Той бѣ командиръ на разрушителя „Бонтъ“, незабравимия водачъ-разрушителъ, участвувалъ въ боеветѣ на прочутата флотилия при Нарвикъ, славното време, когато моряцитѣ отъ разрушителитѣ се биеха рамо до рамо

съ планинскитѣ стрелци, подъ командуването на генералъ Дитлѣ.

Ескадрата излѣзе отъ Биская въ западна посока. Широкиятъ вълни на океана яростно се разбиваха въ стениитѣ на корабитѣ. Остритѣ носове неуморно порѣха водата. Времето се влсшаваше и вълнитѣ налитаха все по-яростно.

Изпълнението на тая задача бѣ крайно рисковано, защото тия морски области бѣха застрашени отъ близостта на британскитѣ острови и усилената дейностъ на англо-американскитѣ въздушни сили.

Който познава настроението на борда на нашите кораби, това тревожно, радостно, боево настроение, което протича като електрически ток през цѐлия кораб, когато заповѣдта за тръгване е получена, когато и последното вѣже е отдадено, той знае, че нашите моряци, от началника на флотилията до огняра, сж готови съ гордост да посрещнат врага и съ кръвъ и стомана да извоюват победата. Неприятелът получаваше от своите въздушни сили редовни сведения за всѣко движение въ тия области, така че можеше много лесно да вдигне на кракъ своите морски сили въ Азорите. Нашите знаеха това и чакаха съ търпението на германския войникъ, който чувствува превъзходството си надъ всѣки противникъ съ своя борчески духъ, техническо превъзходство и постоянство.

Въ сутрешния сдрачъ на 28. декември се получи съобщение отъ германските въздушни морски сили, че ескадри отъ неприятелски кръстосвачи сж забелязани на изтокъ. Германските кораби бѣха въ пълна бойна готовност: орждия, торпедни тръби, пожарогасителни апарати...

На хоризонта се забелязаха неприятелски самолети и скоро се очрѣтаха тънките като игли стожери на неприятелските кораби. Постепенно изникваха димни тръби, мостици и орждейни кули.

„Неприятелски кръстосвачи, съвременни разрушители!“ Отъ мостиците вече се разпознаватъ очертанията на английските кръстосвачи „Глазговъ“ и „Ентърпрайсъ“—единиятъ отъ 9100 тона, съ въоръжение 12—15.2 см. и 8—10.2 см. орждия, 4—4.7 см. и 8—4 см. противосамолетни орждия, 6 торпедни апарати и 3 самолети, а вториятъ отъ 7580 тона. Освенъ това, всѣки единъ отъ тѣхните разрушители ни превъзхождаше по въоръжение съ своите 10 торпедни тръби.

Забелязаха се тежки неприятелски самолети, които бѣха взети подъ огъня на далекобойната ни артилерия, така че всѣки отъ тѣхъ, при опитъ да се приближи, трѣбваше горчиво да съжалява. Наши самолети, ведно съ противовъздушната артилерия, влѣзоха въ борба съ неприятелските бомбардировачи.

Самолетите ни даваха постоянно сведения за движението на неприятелските кораби, които съ пълна скоростъ се отправяха къмъ насъ.

Рано следъ обѣдъ ядрото на британската ескадра дойде на видимостъ. Облаци отъ димъ и върхове на стожери се показаха на североизтокъ: това бѣше врага! Време за губене нѣмаше: заповѣдите на командира се понесоха по всички кораби отъ ескадрата. Разрушители и торпедоносци се насочиха къмъ врага. Командирътъ на торпедоносната флотилия бѣ кап. лейт. Колауфъ, награденъ съ рицарския кръстъ за потопяването на английския кръстосвачъ „Харидбисъ“ и разрушителя „Лимбърнъ“.

„Напредъ!“ Това е девиза на торпедоносците: „Напредъ къмъ врага!“—говорѣше червениятъ флагъ, който се развѣ внезапно на стожерите на атакуващите кораби.

Съ разпѣнени носови вълни корабите се насочваха съ пълна скоростъ къмъ врага, оставяйки задъ себе си дълги бѣли следи отъ пѣна.

Още не бѣ издигнатъ напълно сигнала „огънь!“ и изъ застрашително зиналите орждейни гърла изтрѣщяха първите жълтооранжеви свѣткавици едновременно съ грохота на първите бомби отъ

английските бомбардировачи. Това бѣха тежки самолети „Либърейгъръ“ и „Халифаксъ“, докато „Бофейтери“ и „Москито“ поеха защитата на английските кръстосвачи срещу нѣмските самолети.

Докато нашите разрушители и торпедоносци обстрелваха врага, свѣтящите снаряди на противовъздушната ни артилерия поразяваха неприятелските самолети, които съ бомби и бордови орждия нападаха нашите кораби.

Невъзмутимъ отъ непрекъснатите неприятелски въздушни нападения, командирътъ на ескадрата заповѣда чрезъ радио и флажни сигнали: „Корабите да продължатъ намаляването разстоянието до врага и да го взематъ подъ съсредоточенъ огънь“. Наредъ съ пукота на противосамолетната артилерия трѣщяха залповете на 15 см. скорострелни орждия.

Двамата противника летѣха съ пълна скоростъ, стараейки се да отбѣгнатъ чрезъ ловки маневри нападенията на самолетите. Картината на боя се мѣнѣше постоянно. Отвреме на време стрелбата на тежките орждия замлъкваше, докато противовъздушната артилерия стреляше непрекъснато. Презъ една къса пауза, нашите кораби предприеха едно вихрено артилерийско нападение надъ англичаните. Гордо се понесоха разрушители и торпедоносци напредъ и забѣляваха огънь и желѣзо върху неприятеля.

Поради пожаръ на борда, нѣколко отъ нашите единици бѣха принудени да се отправятъ къмъ базата си. Тѣхното отскубване стана несмущаващо отъ неприятеля, тъй като останалите кораби отъ ескадрата поеха върху себе си цѣлата тежестъ на боя. Нашата противосамолетна артилерия успѣ да сваля 3 неприятелски самолети, между които и една отъ най-големите английски хвърчащи лодки „Съндерландъ“.

Презъ време на по-нататъшното бързо проведено нападение, нашите кораби подъ умѣлото ръководство на командира на ескадрата продължаваха сближението съ врага, въпрѣки силния му огънь. Двамата английски кръстосвачи „Глазговъ“ и „Ентърпрайсъ“ бѣха засѣгнати отъ нашата артилерия, като първиятъ бѣше опожаренъ, тъкмо когато нападаше два наши торпедоносци. Малките корабчета, храбро нападайки далечъ по-силния врагъ, бѣха попаднали въ твърде тежко положение, когато точното попадение на нашата артилерия го принуди да прекрати преследването на торпедоносците и да се оттегли отъ полесражението съ тежки повреди.

Въ течение на борбата, която се водѣше въ тая областъ, отдалечена на около 500 морски мили—това сж около 300 клм. отъ базите на двата противника, времето очевидно се влошаваше. Поради лошата видимостъ, усиливащото се вълнение и настѣпващата тъмнина, двамата противници се загубиха.

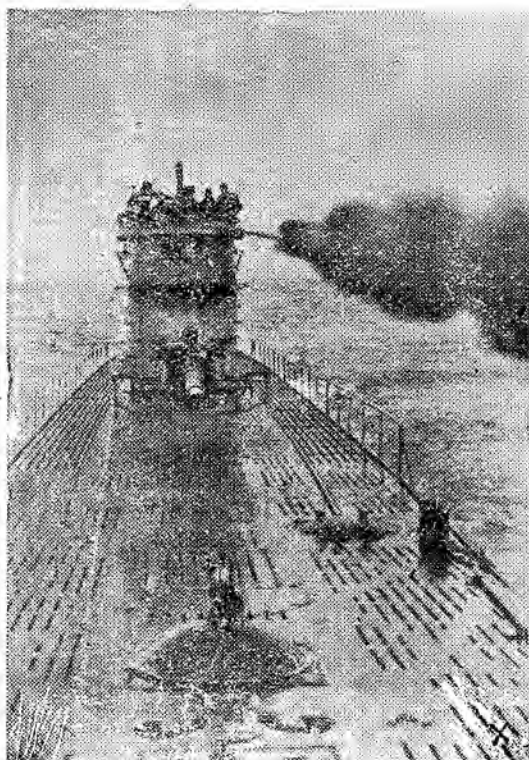
Още съ първите съобщения преди боя, които обаче даваха основание да се очаква едно сражение, и възъ основа на по-късно получените съобщения отъ нашата ескадра и въздушни сили, главното командуване заповѣда на намиращите се въ близостъ подводни флотилии, да се отправятъ къмъ мѣстото на сражението.

По-късно се получиха съобщения отъ въздушните сили, които гласѣха, че неприятелските разрушители сж се оттеглили на западъ.

Въпрѣки голѣмото вълнение, което заливаше

низките кули на подводниците, тѣ се впуснаха въ заповѣданата посока. Очитѣ на стражниците, горящи и премрежени отъ солената морска пѣна, пронизваха тъмнината. Наоколо, върху тъмната водна повърхност, се надигаха вълни, увѣнчани съ пѣнести гриви. Часоветѣ протичахъ бавно.

Въ командното мѣсто командирѣтъ и старшиятъ кърмчия стояхъ наведени надъ морските карти, нанасяхъ разстояния, измѣрвахъ съ тригълници и чѣрталки, изчислявахъ изминатия пътъ и се надявахъ на среща съ противника, на сполучлива стрелба, на успѣхъ.

ВЪ ПОХОДЪ СРЕЩУ ВРАГА

Всѣки единъ отъ обслугата на подводниците знае защо и къде отива. Тѣхната цель — британскитѣ разрушители — се движеше на западъ въ тъмнината, въ тая безжалостна, виеща тъмнина. Възбуждението на ловеца и бойната треска е обхванала всички — на мостика, при команднитѣ уреди, въ кърмилната кула, при дизелитѣ, въ радиорубката и при подслушвателнитѣ апарати. Очитѣ зорко бдяхъ и ржцетѣ треперяхъ отъ напрежение.

28. декември, малко преди полунощъ. Отъ мостика на челния подводникъ бѣ забелязанъ силуета на неприятелски разрушителъ. Ето врага! „Готови за бой!“ — се понасяхъ трепетно очакванитѣ думи отъ подводникъ на подводникъ. Нашитѣ, обаче, бѣха сжщо тъй забелязани отъ противника, и първитѣ му гранати вдигнаха брызги около стоманенитѣ корабни туловища.

Положението е напрегнато и тежко. Младиятъ командиръ на челния подводникъ взима свѣткавично своето решение. Нѣколко кжси заповѣди, леко поклащане на стоманения корабенъ станъ, и брѣмчащото торпедо полетява срещу разрушителя. Сдържайки дѣхъ, вперили погледъ въ хронометритѣ, всички очаквахъ... Попадение! Две почти едновременно избухвания хвърляхъ разрушителя въ пламъци и го вдигатъ въ въздуха. Нѣколко минути само, и това, което е останало отъ разкжсания корабъ, потѣва въ развълнуваното море.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Съ радостни вѣкове, обслугата зарежда нови торпили, докато другитѣ подводници отъ флотилията заематъ позиция за стрелба. Нѣколко минути по-късно, 2 нови избухвания разтѣрсватъ нощта — единъ втори разрушителъ, ударенъ въ срѣдата, потѣва съ високо вдигната кърма.

Ужасъ обхваща третия и последенъ разрушителъ отъ тоя отредъ: съ диви зигзагообразни движения полетява той съ най-голяма скоростъ срещу вълнитѣ, съ най-остри завои, които заставятъ тежкия корабъ да се накланя въ страни, заровенъ въ планини отъ пѣна: търси той да се промъкне между подводницитѣ. Напраздно! Тукъ сивитѣ морски вълци сж въ стихията си. Пламва още една нещастна нощъ за англичанитѣ. Тукъ сѣче остриятъ мечъ на германския флотъ и съ твърди удари изкарва всрѣдъ развълнувания Атлантикъ смъртоносни искри отъ английската стомана. Часъ по-късно, разрушителѣтъ мина предъ дулата на друга редица подводници и потѣна съ пълна скоростъ всрѣдъ страхотнитѣ трѣсъци на собственитѣ си водни бомби.

По на северъ, едно трето подводно ядро преследва нѣколко разрушители, избѣгнали съ пълна скоростъ къмъ югозападъ. Нашитѣ пресичатъ курса имъ. Тѣ, сивитѣ морски вълци, дебнатъ пляката си, която бѣга нѣжде въ тъмнината на нощта всрѣдъ бѣлофосфориращата морска пѣна. Тя трѣбва да дойде право въ ржцетѣ имъ — курсътъ и скоростта сж точно изчислени, щастието никога не изоставя храбрия и умния, то винаги е благосклонно къмъ него. Лоша е видимостта въ тая бурна нощъ, тежко се поклащатъ подводницитѣ всрѣдъ развълнуваното море, времето сякашъ е решило да дразни нетърпеливата обслуга. Командиритѣ отново провѣрватъ радиосъобщенията и подържания курсъ и пакъ тичатъ на мостика, взиратъ се заедно съ стражевия офицеръ и наблюдателя въ бошуващия побѣсенѣлъ океанъ.

Изведнѣжъ: „Сѣнка отпредъ!“

Кой извика това? Кой прѣвъ забеляза противника? Командирѣтъ ли? Стражевиятъ офицеръ, или нѣкой отъ наблюдателитѣ? Все едно — предъ насъ е врага — тука е цельта! Какво казваше адмиралѣтъ, тѣхниятъ адмиралъ? — „Нападай, удрай, потопявай!“

И тѣ нападнаха. Отредѣтъ разрушители безъ строй и редъ попадна всрѣдъ готовитѣ за бой подводници. Два подводника изстреляха торпедата си. Първиятъ разрушителъ потѣва разкжсанъ на две части. Втори, засѣгнатъ въ машинното отдѣление, потѣва въ пламаци. Трети, който бѣ тежко засѣгнатъ, изчезна въ тъмнината, подобно смъртнораненъ звѣрь.

По сжщото време, въ американски води, около Ньюфаундландската плитковина, нащъ подводникъ потопилъ другъ единъ разрушителъ.

Забележителенъ е успѣхътъ, който нашитѣ разрушители, торпедоносци и подводници постигнаха при едно съвършенно сътрудничество въ продължение на осемъ часа. Заедно съ съобщенитѣ отъ Върховното командуване на въоръженитѣ сили потопени конвойни кораби, общо 9 неприятелски разрушители бѣха потопени. Като се има предвидъ голѣмото значение на разрушителитѣ за конвойни задачи, то тая загуба бѣ особено голѣма. Къмъ смѣтката се прибавятъ още 6 разрушители, потопени нѣколко дни по-късно отъ наши подводници въ Атлантика.

Общитѣ загуби на неприятеля възлизатъ на 21 разрушители само за 10 дни!

Въ сравнение съ това, нашитѣ загуби, които възлизатъ на 1 разрушител и 2 торпедоносци, чийто услуги бѣха отчасти спасени, сж нищожни.

Въ този седемъ дневенъ бой, отдѣлени отъ базитѣ си, въ една областъ толкова силно охра-

нявана отъ неприятелскитѣ въздушни и морски сили, благодарение на несравнимия боевъ духъ на нашитѣ услуги и на превъзходното командване, британскитѣ флотъ претърпѣ тежки и непоправими загуби, които дълго ще чувствува болезнено и още по-дълго време съ отровна мъка ще си ги спомня.

СЪ БЪЛО ЗНАМЕ ПРЕДЪ САМОСЪ

отъ воененъ дописникъ Хансъ Тисенъ

Англичанитѣ почувствуваха завземането на най-големитѣ егейски острови отъ части на тритѣ нѣмски военни сили не само като нарушение на красотата на тѣхния „листъ на победитѣ“, но и като едно важно поражение, което осуети стремежа имъ къмъ господство надъ Егея, усилията имъ да обезвредятъ и откъснатъ островитѣ Критъ и Родосъ, намѣренитѣ имъ срещу островния мостъ Додеканеза—Цикладскитѣ о-ви, както и желаното психологично въздействие надъ неутрална Турция. Опитътъ да завзематъ Егея бѣше британски починъ, както и тѣхно предприятие бѣше напушането на този воденъ просторъ, съ което британското име предъ С. А. Щ. и предъ свѣта бѣше зле представено.

Тази дописка описва нападението и завземането на о-въ Самосъ.

Когато по обѣдъ две бързи лодки се насочиха къмъ Самосъ, никой не предполагаше, колко е късо времето до предстоящото приключение. Отначало даже изглеждаше, че останалитѣ на острова англичани и измѣнници-италианци ще сложатъ бърже оръжие. Но нѣмскиятъ посрѣдникъ пратеникъ на борда на водаческия корабъ много се съмняваше въ това, докато корабитѣ доближаваха пристанището Тигани. Здрачи се бързо и островътъ и морето се облѣха съ млѣчно-бѣла свѣтлина. Вдигнатитѣ на двата кораби бѣли знамена, които означаваха намѣренитѣ ни да преговаряме, не можеха вече да бждатъ разпознати отъ брѣга, освенъ съ силенъ далекогледъ, така че можехме да очакваме неприятелски огънь. Съ бавенъ лжкатушенъ ходъ корабитѣ се приближаваха къмъ пристанището, като освѣтляваха бѣлитѣ флагове съ силни прожектори.

Дълго време на сушата всичко бѣше тихо. Ние искахме да имъ дадемъ повече време да обмислятъ своето решение: това бѣше общото мнение на борда. Между това тѣ трѣбваше да изпратятъ при насъ лодка. Но нищо подобно не се виждаше. Въмѣсто това, едно 4'7 см. оръдие откри огънь и първиятъ снарядъ вдигна бризги близу задъ втория корабъ. Другъ изстрелъ не последва, и всичко това можеше да се смѣтне като прекалено усърдие на нѣкой оръженъ командиръ. Съ бавенъ ходъ, на една корабна ширина отъ брѣга, двата наши кораби се движиха въ продължение на нѣколко минути предъ входа на пристанището. Сега трѣбваше да се свалятъ бѣлитѣ флагове. И тъкмо когато корабътъ водачъ се реши да влѣзе въ пристанището, отъ брѣга започна такъвъ огънь, какъвто старитѣ морски вълци бѣха преживѣли само предъ Сицилия и Тобрукъ. Значи, отказъ: тѣ не се предаватъ!

На следната сутринъ опитътъ бѣше повторенъ. Този пжтъ корабитѣ се приближаваха къмъ брѣга при пълна дневна свѣтлина. Очакваниятъ огънь не се появи. Водачътъ корабъ се промѣкна предпазливо въ пристанището, докато другитѣ го закрияха, спрѣли нѣколко стотинъ метра предъ входа. Съ далекогледитѣ можеше ясно да се раз-

личи, какъ отдѣлни италиански войници напускатъ позицитѣ си и, натоварени съ тежки раници и вързопи, обезоржжени поемаха пжтя къмъ почти разрушения градъ.

Току що корабътъ пристана и се появиха първитѣ италиански офицери, начело съ полковникъ Унгаро, комуто нѣмскиятъ преводачъ зададе въпроса: „Кой е командантътъ на острова?“ Съ малко оскърбителна грубостъ италианецътъ отговори: „Азъ съмъ командантъ на Самосъ“. И каточе искаше да се оправдае, продължи да обяснява: „Другитѣ сж избѣгали, почти всички, въ всѣки случай щабътъ положително, много италиански офицери, сжщо и всички англичани, безъ изключение. Азъ съмъ 27 години войникъ, не избѣгахъ, азъ единственъ останахъ до край на поста си“.

На сушата царѣше пълненъ хаосъ. По-големитѣ войскови части бѣха разпуснати, войницитѣ ограбваха изоставенитѣ отъ гражданското население къщи и продавници, напиваха се съ сладкото, тежко вино, произвеждано на острова, разрушаваха оскждниѣ остатѣци отъ покжщнина, бѣха се превърнали на пладнешки грабители.

Една причина повече за италианското командване да подпише така бързо условията за капитулация, освенъ това, че съ една такава войска бѣше невъзможно да се води бой, бѣше и тази, че британцитѣ бѣха разрушили малко преди бѣгството си всички по-важни батареи. Само бързо докаранитѣ нѣмски части можаха да поставятъ въ редъ тоя хаосъ.

На пристанището бѣше изпратена едно радиопредавателно отдѣление, а дветѣ бързи лодки отплуваха, за да доведатъ носителя на джбовитѣ клонки, генералъ-лейтенантъ Мюлеръ, победителъ при Леросъ, който ръководѣше сжщо и завземането на Самосъ. Нѣмски транспортни части между това бѣха вече на пжтъ, мощни кораби, тежко натоварени съ войници, оръжия, и бързи моторизирани срѣдства.

До късно следъ обѣдъ, когато тѣ достигнаха до пристанището Тигани, полковникъ Унгаро обикаляше отъ позиция на позиция, усмиряваше италианскитѣ войници, изваждаше ги отъ тѣхното безгрижие и ги събираше на групи по сборнитѣ мѣста. Фашистки офицери, които английското командване бѣше отстранило, бѣха наново назначени, събираха своитѣ войници-фашисти и съ тия набързо организирани групи осигуряваха града противъ банди, каквито започваха да се въоръжаватъ въ планинитѣ съ английско оръжие. Съ появяването на нѣмскитѣ войници призрактъ на безредието бѣше премахнатъ; съ къси ударни заповѣди навсѣкжде бѣше въведена военна дисциплина. Съ бързи движения други нѣмски части, стоварени по другитѣ пристанища на острова, завзеха свѣткавично поразенитѣ отъ военния флотъ по-важни укрепени точки.

На следната сутринъ островътъ бѣше здраво въ германски ръце.

Прев. отъ нѣмски м. кадетъ Антонъ Беджевъ
МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Уредничеството на „Морски прегледъ“ благодари за изпратенитѣ дарения и съобщава за сведение на бждещитѣ дарители, че сумитѣ следва да се изпращатъ изключително чрезъ пощенска чекова смѣтка № 8540., пощенска кутия 84. — Варна.

отъ брой 185. — 27,906 лв.

303. Владимиръ Чакъровъ—Варна	100	лв.	346. Ангелъ Цв. Атанасовъ—Видинъ	100	„
304. Димитъръ Пѣйчевъ—Варна	100	„	347. Никола Таневъ—Бургасъ	200	„
305. Лиляна Чепишева—София	100	„	348. Тодоръ Ралчевъ Петровъ—с. Бѣлишъ	30	„
306. Христо Т. Салабашевъ—Пловдивъ	500	„	349. Димитъръ Кир. Спасовъ—Плѣвненъ	40	„
307. Машинна ко-ция „Стомана“—Пловдивъ	200	„	350. Теню Тодоровъ Теневъ—с. Трънково	30	„
308. Василь Хасекиевъ—Габрово	100	„	351. Траянка Д. Василева—София	100	„
309. Атанасъ Ст. Додуровъ—Русе	250	„	352. Любенъ А. Поповъ—с. Кара-Бунаръ	60	„
310. Ефтимъ П. Пановъ—архив.—Перникъ	50	„	353. Павелъ Топалски—Троянъ	50	„
311. Давидъ Тр. Абаджиевъ—В. Търново	30	„	354. Станчо Любомирски—Троянъ	40	„
312. Никола Г. Дончевъ—Варна	200	„	355. Никола Т. Баржмовъ—Габрово	50	„
313. Симеонъ Петровъ—Д. Чифликъ—Варн.	60	„	356. Димитъръ Ив. Бакърджиевъ—Карлово	100	„
314. Иванъ Ц. Спасовъ, с. Дъл. Долъ—Троян.	20	„	357. Маринъ Др. Балабански—Габрово	200	„
315. Симонъ Ал. Найденовъ—Балчикъ	100	„	358. Косга Георгиевъ—София	100	„
316. Кирилъ Т. Николовъ—с. Сухиндолъ	100	„	359. Димо Павловъ—Варна	20	„
317. Иванъ Ангеловъ—Балчикъ	50	„	360. Михъ Николовъ—Варна	20	„
318. Светославъ Дим. Василевъ—Ломъ	100	„	361. Радка Христова—Варна	20	„
319. Иванъ Георг. Ивановъ—Орѣхово	20	„	362. Анастасия Павлова—Варна	20	„
320. Теню Ив. Петровъ—Бургасъ	100	„	363. Анка Николова—Варна	20	„
321. Стефанъ Калоянчевъ—Бургасъ	50	„	364. Петъръ Мл. Шекерджиевъ—Варна	60	„
322. Петъръ Люцкановъ—Балчикъ	100	„	365. Георги Н. Баркаловъ—с. Поповище	50	„
323. Виолетка Зафирова Тасева—София	50	„	366. Владимиръ Ст. Кировъ—Провадия	200	„
324. Александъръ Върбевъ—Каварна	100	„	367. Желѣзко В. Даракчиевъ—с. Вѣнецъ	50	„
325. Драганъ Ив. Бояджиевъ—Варна	40	„	368. Иванъ В. Чивиковъ—Русе	100	„
326. Л. Гавраилова—Казанлъкъ	60	„	369. Кирилъ Тод. Живковъ—Русе	50	„
327. Кирилъ Таневъ—Бургасъ	50	„	370. Маргитъ Д. Иванова—Обр. чифликъ	50	„
328. Стефанъ Халачевъ—с. Свобода—Чирпан.	100	„	371. Илия Боевъ Вълчевъ—Провадия	100	„
329. Миланъ Дим. Александровъ—Бургасъ	30	„	372. Пенъ Дим. Михъва—Габрово	200	„
330. Иванъ Добревъ Тодоровъ—Попово	60	„	373. Христофоръ п. Ивановъ—с. Ситово	100	„
331. Василь В. Мончевъ—с. Дол. Цѣровене	100	„	374. Кехлибаровъ & Петковъ—Бургасъ	300	„
332. Черню Чендовъ—с. Бѣлоградецъ	50	„	375. Димитъръ Цоловъ—Сливенъ	100	„
333. Христо Поповъ—с. Дол. Орѣховица	100	„	376. Александъръ Ст. Петковъ—Перникъ	100	„
334. Бориславъ Карловъ—Добричъ	500	„	377. Живко Йор. Живковъ—Бургасъ	200	„
335. Димитъръ Георгиевъ—Вратца	100	„	378. Миче Ст. Коларова—Бургасъ	100	„
336. Георги Гочевъ Ивановъ—Варна	100	„	379. Стоянъ Стояновъ—Варна	200	„
337. Георги Гр. Николиевъ—с. Камено	200	„	380. Стефанъ Т. Мандажиевъ—с. Дол. Близ.	50	„
338. Георги Н. Капзамаловъ—Карлово	100	„	381. Подтор. Ст. Фурнаджиевъ—Казанлъкъ	100	„
339. Иванъ Г. Кюркчиевъ—с. Сухиндолъ	100	„	382. Тодоръ Иларионовъ—с. Стойчевци	30	„
340. Любомиръ Петровъ Овчаровъ—Варна	150	„	383. Никола Д. Киликовъ—Добричъ	200	„
341. Жечо Тод. Калчевъ—Шуменъ	50	„	384. Д-ръ Б. Астарджиевъ—Варна	200	„
342. Лидия и Дечко Ник. Денчеви—Русе	100	„	385. Иванчо Ил. Вълчановъ—Добричъ	50	„
343. Ангелъ Пенковъ Ангеловъ—Троянъ	100	„	386. Цвѣтко Т. Апостоловъ—Пловдивъ	100	„
344. Д. Рахневъ—Разградъ	100	„	387. Стефанъ Скулевъ—Добричъ	200	„
345. Александъръ Чорбаджиевъ—Кавала	50	„	388. Иванъ Деневъ—с. Д-ръ Стамболски	30	„

(Списъкътъ следва)

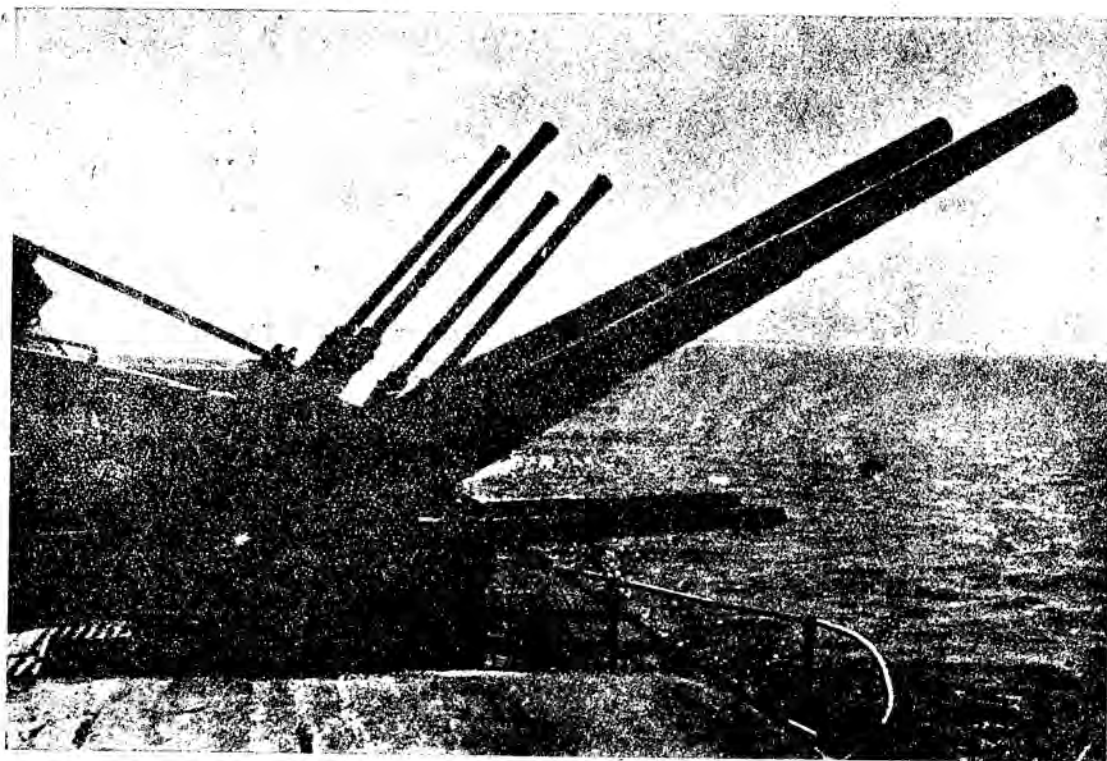
Всичко: 36,746 лв.

Всички писма, рѣкописи и пр. да се изпращатъ до пош. кутия № 84. — Варна.

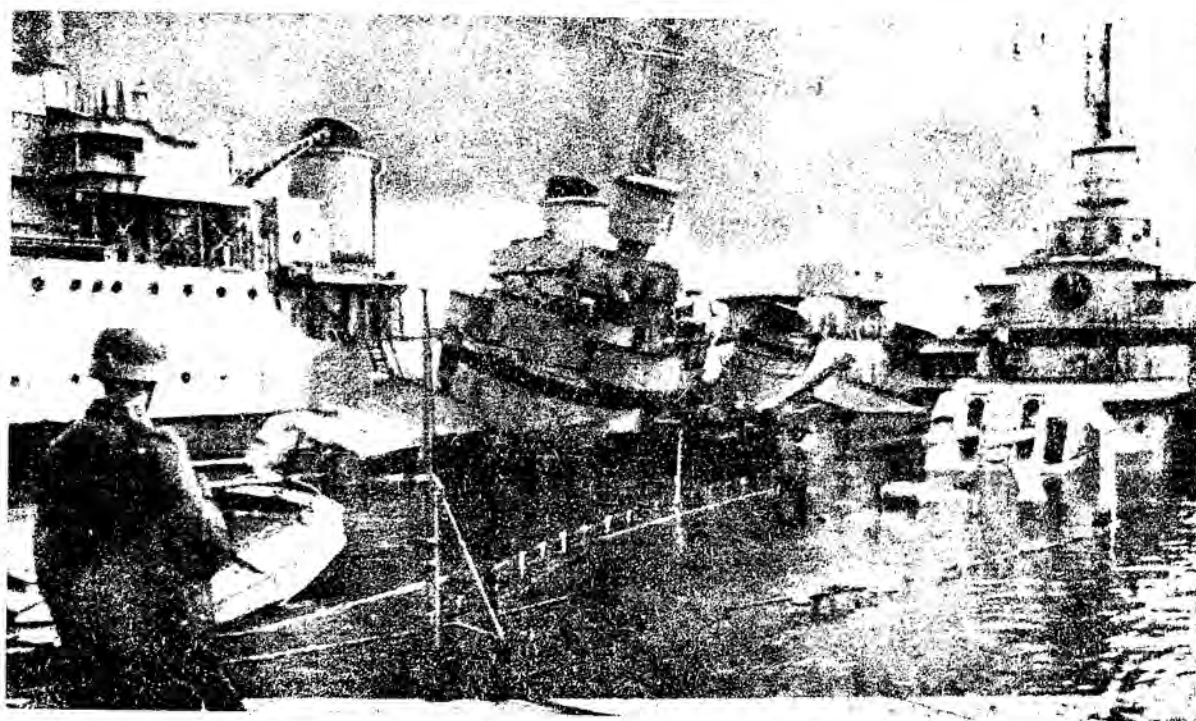
Умоляваме нашитѣ абонати, които получаватъ двойни броеве отъ списанието, вмѣсто да ги връщатъ въ уредничеството — да ги подаряватъ на свои познати.

Уредничеството временно задържа броеветѣ отъ „Морски прегледъ“, предназначени за абонати отъ София, за да бждатъ изпратени впоследствие наведнажъ.

ТОЗИ БРОЙ 186. СЪДЪРЖА: Велико съкровище — уводна статия; Изминаха шесть месеци — Черноморецъ Храбъръ; Българската младежъ и морето — Крумъ Кънчевъ; Български младежи, станете градители на морска България! — мор. кадетъ Людмилъ Славяновъ; Орисницата повелява — ст. мор. кадетъ Петко Боневъ; Така избрахъ моряшкото поприще — м. кадетъ Вѣнко Атиловъ; Първо плаване — м. кадетъ Георги Гънговъ; Морето, на което служимъ — ст. мор. кадетъ Дим. Воденичаровъ; Съ чувство за дългъ и отговорност — ст. м. кадетъ Руси Божановъ; Новиятъ день, който идва — ст. м. кадетъ Георги Д. Георгиевъ; 7,000 години корабоплаване — Ванъ Лоонъ, прев. Фурнаджиевъ Д.; Противосамолетни кораби въ английския и американски флоти — отъ нѣмски източникъ, мичм. П. р. Дим. Радуловъ; Въ Бискайя — корветенъ капитанъ Фрицъ Отто Бушъ; Съ бѣло знаме предъ Самосъ — воененъ дописникъ Хансъ Тисентъ, прев. отъ нѣмски мор. кадетъ Антонъ Беджевъ.

ПРОТИВОСАМОЛЕТНИ ОРЖДИЯ НА ЕДИНЪ ЛИНЕЕНЪ КОРАБЪ

ЗАЛЪЗЪТЪ НА ФРЕНСКИЯ БОЕНЪ ФЛОТЪ